

Familieplejernes Værd at vide

SOCIALPÆDAGGERNE

Udgivet af Socialpædagogernes Landsforbund

2. udgave, august 2011

Tekst og redigering: Kirsten Holm-Petersen, Vagn Michelsen,
Cathrine de Voss og Lilli Bach Andersen.

Grafisk design: Maria Lundén Grafisk Design

Illustrationer: Dorte Karrebæk

ISBN: 978-87-89992-94-5

Indhold

Kapitel 1

At blive plejefamilie/familieplejer 9

Når et barn skal anbringes 10

“Almindelig” familiepleje 11

Kommunal familiepleje 12

Andre typer familiepleje 13

Netværkspleje 13

Privat familiepleje 14

Aflastning 14

Faktaboks: Kommunen – kært barn har mange navne 15

Godkendelse som plejefamilie 16

Generel godkendelse som plejefamilie 17

Godkendelsesprocedure 17

Familieplejekurser 18

KRITH 19

Selve godkendelsen 20

Afslag på godkendelse 20

Ændring/tilbagetrækning af godkendelse 20

Faktaboks: Partshøring 21

Konkret godkendelse som plejefamilie 22

Godkendelse som kommunal plejefamilie 24

Socialpædagogerne tilbyder 24

FanNy – familieplejernes nyhedsbrev 24

Projekt God Familiepleje 24

Socialpædagogernes bistand til familieplejere 25

Socialpædagogernes klagenævn 26

Kapitel 2

At få et plejebarn 27

Anbringende kommune og dennes forpligtelser 27

§ 50-undersøgelsen 28

Handleplanen 29

Inddragelse af barnet – børnesamtalen og samtykke 31

Matchning 32

Aftale og kontrakt 33

Aftalen om opgaven 34

Kontrakten 35

Kommunale plejefamilier – ansættelse eller individuel kontrakt 36

Vederlag 37

Faktaboks: Godkendende kommune og vederlag 38

Kost og logi 39

Tilskud/engangsudgifter 39

Plejefamiliens øvrige arbejdsforhold og andre plejeforhold 40

Kontakt med anbringende kommune 41

Efteruddannelse 42

Supervision 42

Aflastning 42

Samarbejdet med forældre og netværk 43

Befordring 44

Erstatning og forsikringsforhold 44

Barsel 44

Sygdom 45

Pension 45

Ferie 46

Opsigelsesvarsel 47

Genforhandling 48

Bisidder 48

Kontrakten i aflastning 48

Kapitel 3

Under anbringelsen 51

Plejefamilien som del af et professionelt team 51

Tilsynet for generelt godkendte plejefamilier 51

Det generelle tilsyn 51

Det specifikke tilsyn 52

Tilsyn for konkret godkendte plejefamilier 52

Uddelegering af det specifikke tilsyn 53

Supervision og efteruddannelse 54

Samvær og kontakt med forældre og netværk 54

Samarbejdet mellem forældre og plejeforældre 56

Forældres rettigheder, når deres barn er anbragt 57

Inddragelse af forældremyndighedsindehaver 57

Øvrige forældrerettigheder 58

Plejeforældres høringsret ved ændring af afgørelser 58

Pleje børns rettigheder under anbringelsen 59

Børnesamtalen under anbringelsen 59

Samvær med forældre og netværk 60

Valg af anbringelsessted/flytning fra anbringelsessted 60

Støtteperson 62

Bisidder 62

Lommepenge og tøjpenge 62

Tavshedspligt og videregivelse/indhentelse af oplysninger 62

Faktaboks: Fortrolige oplysninger 63

Underretningspligt 65

Magtanvendelse 66

Videreførelse af en anbringelse 67

Tvangsanbringelse af de 0-1-årige 67

Hjemtagelsesperiode 67

Øget mulighed for tvangsadoption 67

Ankestyrelsen 68

Ferie **69**

Grundlæggende regler 70

Varsling 70

Ferie med/uden løn 71

Vederlagsnedsættelse og feriepenge 71

Ferietillæg 72

Omkostningsdækkende ydelser 72

Udbetaling af feriepenge efter ferieårets udløb 72

Den 5. ferieuge 72

Retten til at få overført ferie 74

Fratræden og feriepenge 74

Ferie og aflastning 74

Barsel og sygdom **74**

Barsel 75

Sygdom 76

Plejebarns 1. sygedag og omsorgsdage **77**

Arbejdsskade **77**

Arbejds miljø **78**

Forsikring **79**

Genforhandling af kontrakten **80**

Kommunale udspil om vederlagsnedsættelse **81**

Faktaboks: Vær forberedt, hvis brevet eller opringningen kommer 82

Socialpædagogerne tilbyder **83**

Netværk for familieplejere 83

Kriseberedskab – Falck Healthcare 85

Kapitel 4

Når plejeforholdet slutter eller afbrydes 87

Planlagt ophør 87

Uplanlagt ophør/faktisk afbrydelse 88

Ophør begrundet i forhold hos familieplejeren 89

Efterværn/udslusning 89

Faktaboks: Efterværn kan ikke tidsbegrænses på forhånd 91

A-kasseforhold 92

Generelt 92

Ukontrollabel arbejdstid 92

Beskæftigelseskravet 92

Beregning af dagpenge- og efterlønsats 93

Overskydende timer 93

Supplerende dagpenge og supplerende efterløn 94

Virksomhedsskatteloven 94

Kontakt a-kassen 95

Stikordsregister 96

Kildeliste 97

Love etc. 97

Håndbøger etc. 97

Litteratur til inspiration 98

Egne notater 100

At blive plejefamilie/familieplejer

At blive familieplejer er langt mere end et job. Det er selvfølgelig også et job, specielt for det familiemedlem – *dig* – der formelt påtager dig opgaven i forhold til kommunen. Men det er samtidig et projekt, hvor din samlede familie siger “ja” til at løfte en samfundsmæssig opgave, der *virkelig* gør en forskel. De børn, der anbringes i familiepleje, er ofte børn, der har levet under meget belastede vilkår, og som har været udsat for mange svigt. Det kræver overskud og ressourcer fra plejefamilien.

At blive familieplejer er at åbne sin hoveddør ikke bare for et eller flere plejebørn, men ofte også for deres forældre, bedsteforældre, søskende og netværk samt for en række fagfolk, du skal lære at samarbejde med, oven i købet med udgangspunkt i det, der sker i dit eget hjem. Det er et job, hvor du får en enestående indsigt i, hvad sårbare børn og deres familier har at slås med – og det er samtidig et job, hvor du og din familie dag ud og dag ind udfordres på jeres egen rummelighed, uden at I kan gå *hjem* bagefter.

Det er med andre ord et spændende arbejde at være familieplejer og plejefamilie. Et udviklingsrum med nye typer af udfordringer og belønninger. Samtidig kan det være et ensomt job i det daglige, fordi familieplejere ikke tager hjemmefra og møder kollegerne på deres arbejdsplads.

Der findes ikke så mange bøger, der giver et indblik i det at være plejefamilie for familier, der overvejer at blive det. Bag i håndbogen er der en liste over litteratur om emnet. Nogle kommuner og private familieplejeorganisationer har på deres hjemmesider oplysninger og informationer om at arbejde som familieplejer.

I denne håndbog vil du som potentiel plejefamilie få et godt indtryk af de aspekter, der indgår i arbejdet som familieplejer og plejefamilie. Det er samtidig en håndbog, der fungerer som uundværligt redskab for nuværende familieplejere og Socialpædagogernes kredse. Tyngden i håndbogen ligger på de ansættelsesretlige og lovgivningsmæssige aspekter af det at være familieplejer, og alle faser fra den første overvejelse om at blive plejefamilie, til man siger farvel til det sidste plejebarn, bliver gennemgået.

Når man veksler mellem ordene *familieplejeren* og *plejefamilien* skyldes det, at det er én person, kommunen skriver kontrakt med, selvom det i praksis er hele familien, der inddrages i opgaven.

Socialpædagogernes Landsforbund – i daglig tale Socialpædagogerne – organiserer hovedparten af de familieplejere, der pt. har børn i pleje. På vores hjemmeside www.sl.dk/Faggrupper/Familiepleje er der en mængde oplysninger om at være familieplejer og om hele familieplejeområdet. Du kan også læse familieplejernes nyhedsbrev FanNy, og du kan få et overblik over de muligheder, der er for netværksdannelse rundt omkring i landet for at give familieplejerne og deres egen familie faglig inspiration og støtte i hverdagen.

Når et barn skal anbringes

Et barn eller en ung kan have så store vanskeligheder, at kommunen beslutter, at det skal anbringes udenfor hjemmet. En sådan beslutning må normalt altid først træffes efter en § 50-undersøgelse, en handleplan og en samtale med barnet.

Såkaldt "almindelig" familiepleje er den mest brugte anbringelsestype. Andre typer er kommunale plejefamilier, netværksplejefamilier, egne værelser, kollegier etc., opholdssteder og døgninstitutioner¹. Den kommune, hvor forældremyndighedsindehaveren bor, beslutter, hvilken type anbringelsessted barnet eller den unge skal anbringes i. Normalt vil barnet og dets forældre være inddraget i valg af anbringelsessted – men det er ikke en ret, de har.

Der findes ingen faste regler for, hvornår et barn eller en ung anbringes i en plejefamilie til forskel fra fx en døgninstitution. Men det er klart, at der

¹ LBK nr. 81 af 4.2.2011 (Serviceloven) § 66

fra kommunens, forældrenes og barnets eller den unges side skal være en tro på, at netop et familielignende tilbud vil være til gavn for barnet/den unge. I Barnets Reform, der trådte i kraft den 1. januar 2011, hedder det, at kommunen ved valg af anbringelsessted skal lægge vægt på, at anbringelsesstedet har mulighed for at tilbyde nære og stabile voksenrelationer og vurdere, om barnet kan komme i almindelig familiepleje i en kommunal plejefamilie eller i netværkspleje².

I langt de fleste tilfælde sker en anbringelse som en frivillig aftale mellem kommunen og barnets eller den unges forældre samt den unge selv, hvis han eller hun er over 15 år. Opnås ikke en sådan frivillig aftale, kan kommunen tvangsanbringe barnet eller den unge, hvis kommunen skønner, at der er en åbenbar risiko for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling ellers lider alvorlig skade.

“Almindelig” familiepleje

Langt de fleste børn i familiepleje kommer i såkaldt almindelige plejefamilier. I fagsprog hedder familiepleje ofte formidlet døgnpleje, fordi kommunen fungerer som det formidlende bindeled mellem barnet/forældrene og plejefamilien.

Man kan blive plejefamilie på to måder. Man kan enten blive godkendt som en generelt godkendt plejefamilie, der kan tage plejebørn både fra sin egen bopælskommune og fra andre kommuner³. Eller man kan blive godkendt som en konkret godkendt plejefamilie, det vil sige, at man kun bliver godkendt til at tage et bestemt barn fra den kommune, der ønsker barnet anbragt (i enkelte tilfælde flere børn). I de tilfælde er det den anbringende kommune, der godkender familien⁴.

Når et barn eller en ung kommer i familiepleje, har kommunen pligt til at opstille mål for den opgave, som plejefamilien påtager sig. Det er ikke et krav, at plejefamilien selv skal kunne påtage sig alle opgaverne – en familieplejeanbringelse kan være koblet med fx psykologbehandling, fysioterapi eller anden behandling. Kommunens mål med anbringelsen skal også indeholde en plan for, hvilke skoletilbud og fritidstilbud, barnet og den unge skal deltage i, og hvor længe familieplejeanbringelsen skønnes

² Serviceloven § 68 b, stk. 2

³ Vejledning om særlig støtte til børn, unge og deres forældre (vejl. nr. 3 til Serviceloven), pkt. 468

⁴ Vejledningen pkt. 470

at vare. Herudover skal kommunen, inden barnet eller den unge kommer i plejefamilien, hjælpe denne med at finde en person i familien eller netværket, som kan fungere som barnets eller den unges støtteperson under anbringelsen⁵.

Både de generelt godkendte og de konkret godkendte plejefamilier skal på kursus for at blive godkendt. For de generelt god-

kendte plejefamilier er det en del af godkendelsen at beslutte, hvor mange plejebørn eller aflastningsbørn familien kan og vil rumme. Som en tommelfingerregel hedder det, at der maksimalt kan være fire døgnplejebørn i en plejefamilie⁶.

Kommunerne kan have hver deres praksis for, hvordan de ser på aldersspredningen mellem plejebarn og familieplejer og på plejefamiliens boligforhold. Det er altid anbringende kommune, der betaler familieplejeren i form af vederlag, betaling for kost og logi og dækning af andre udgifter.

Efter 1. januar 2011 har plejefamilier ret til og pligt til at modtage både efteruddannelse og supervision, når de har plejebørn anbragt⁷.

Kommunal familiepleje

Kommunale plejefamilier er en særlig kategori, der kom ind i lovgivningen med Barnets Reform 1. januar 2011. Begrebet kommunale plejefamilier er hverken i serviceloven eller i vejledningen helt præcist defineret. Men det er familier, der er godkendt til at have plejebørn med tungere problemer, end plejebørn normalt har. Det vil typisk være familier, der har haft plejebørn i lang tid og dermed har stor erfaring og som måske har en relevant uddannelse. Det vil ofte også være familier, hvor mindst den ene af plejeforældrene går hjemme, og nogle af disse familier vil også kunne fungere som akutplejefamilier, ligesom de skal have mere efteruddannelse, supervision og tilsyn end andre plejefamilier. I vejledningen åbnes op for⁸, at de kommunale plejefamilier enten ansættes i kommunen eller

⁵ Serviceloven § 140 og § 68 b

⁶ Vejledningen pkt. 469

⁷ Serviceloven § 142, stk. 3-5 og vejledningen pkt. 470

⁸ Vejledningen pkt. 467

tilknyttes via en kontrakt. Kommunale plejefamilier kan, i lighed med almindelige plejefamilier, være enten generelt eller konkret godkendte.

Andre typer familiepleje

Kommunerne udvider i disse år viften af familieplejekategorier. Fx taler kommunerne om akutplejefamilier (der ofte erstatter en første anbringelse på en døgninstitution), om projektlejefamilier (der tager sig af særligt behandlingskrævende børn eller fx er familieplejere for småbørn under udredning), om MTFC-træningsfamilier (MultiDimensional Treatment Foster care), hvor anbringelsen kun varer op til et år, og om særlige plejefamilier, der har tilkendegivet, at de gerne vil adoptere et eventuelt plejebarn. Både opgavemæssigt og ansættelsesmæssigt kan de variere fra de øvrige kategorier af formidlet døgnpleje.

Netværkspleje

I nogle tilfælde vil det, i forbindelse med § 50-undersøgelsen og kommunens beslutning om en anbringelse, fremgå, at der i barnets netværk er en person eller en familie, der gerne vil og skønnes egnet til at have barnet boende. Når ordet "netværk" bruges, er det for at signalere, at det både kan være familiemedlemmer til barnet og fx fodboldtræneren, klubpædagogen eller klassekammeratens forældre.

For netværksplejefamilier gælder der særlige regler. For det første skal de godkendes af den kommune, som forældremyndighedsindehaveren bor i. For det andet bliver de kun godkendt til det konkrete barn (eller det søskendepar), som anbringelsen drejer sig om. Og for det tredje får de som udgangspunkt ikke betaling (vederlag) for at have barnet eller den unge boende. I stedet har netværksfamilien i særlige tilfælde mulighed for at søge tabt arbejdsfortjeneste, og det er muligt at få dækket særlige udgifter, når barnet flytter ind (indkøb af en større bil, indretning af ekstra værelse mv.).

Herudover får netværksplejefamilien samme dækning for kost og logi som andre plejefamilier og samme støtte fra kommunen i form af tilsyn og supervision.

En netværksplejefamilie skal i lighed med andre plejefamilier gennemgå et kursus i forbindelse med sin godkendelse.

Privat familiepleje

En privat plejetilladelse er en tilladelse til, at et barn eller en ung bor hos et familiemedlem eller en anden familie, uden at det offentlige på samme måde som ved formidlet døgnpleje, netværksanbringelser og aflastningsforanstaltninger fører løbende tilsyn med anbringelsen og har udgifter forbundet med opholdet.

Når et barn under 14 år har boet tre sammenhængende måneder hos andre end sine egne forældre, skal der søges tilladelse til opholdet hos den kommune, hvor barnet nu bor⁹. En sådan tilladelse gives, hvis kommunen skønner, at opholdet er til gavn for barnet eller den unge og efter, at kommunen har undersøgt familien.

Privat døgnpleje er ikke en anbringelse i lovens forstand men beror alene på en aftale mellem forældremyndighedsindehaveren og den private plejefamilie.

Aflastning

Der er en række forskellige årsager til, at en kommune beslutter, at et barn eller en ung skal i aflastning. For familieplejere er der to årsager, der er relevante:

Den ene er, at kommunen i forbindelse med en § 50-undersøgelse kan beslutte, at barnet/den unge ikke skal anbringes udenfor hjemmet, men i stedet skal i aflastning. Det kan være børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller børn og unge med sociale vanskeligheder.

Den anden er, at et barn/en ung, der allerede er anbragt i en plejefamilie, som noget ekstra skal have tilknyttet aflastning.

I begge tilfælde vil aflastningen ofte ske i en aflastningsfamilie, men den kan også finde sted i for eksempel en netværksplejefamilie, på en døgninstitution eller på et godkendt opholdssted¹⁰. Der kan være forskellige formål med aflastningen. Et formål kan være, at barnets familie trænger til et pusterum, og barnet måske samtidig har behov for de oplevelser, en aflastningsfamilie kan tilbyde. Et andet formål kan være, at barnets egen familie ikke kan yde den behandling eller den optræning, som en professionel aflastningsfamilie kan yde. I de tilfælde, hvor barnet allerede er i familiepleje, kan aflastningen tilbydes for at give både plejefamilien

⁹ Serviceloven § 78 og Vejledningen pkt. 583-589

¹⁰ Serviceloven § 52, stk. 2, 5

Kommunen – kært barn har mange navne

I resten af håndbogen vil du støde på forskellige måder at benævne en kommune på, afhængigt af, hvilken rolle den spiller for plejebarnet og plejefamilien. Nedenfor får du de vigtigste af disse begreber defineret.

Den godkendende kommune: Er den kommune, der udsteder plejetil-ladelsen til plejefamilien. I generelle godkendelser er den godkendende kommune den kommune, hvor plejefamilien bor. I konkrete godkendelser er den godkendende kommune og den anbringende kommune den samme.

Den stedlige kommune: Når man taler om begrebet i forbindelse med plejefamilier, er det den kommune, hvor plejefamilien bor.

Opholdskommunen: Plejebarnets opholdskommune er med nogle få undtagelser den kommune, hvor barnet bor sammen med forældre-myndighedsindehaveren på det tidspunkt, hvor der træffes beslutning om en anbringelse.

Handlekommunen: Er den kommune, der har forpligtelsen til at handle, dvs. iværksætte særlig støtte og foranstaltninger for et barn eller en ung. Handlekommunen og opholdskommunen vil derfor ved iværksættelse af en anbringelse være den samme. Hvis forældremyndighedsindehaveren senere flytter til en anden kommune, vil handlekommunen i børnesagen vedblive med at være den kommune, der traf beslutningen om at handle (anbringe). Man siger også, at anbragte børn har selvstændig opholdskommune.

Når et barn er i pleje, kan man derfor som udgangspunkt sige, at den anbringende kommune, handlekommunen og plejebarnets selvstændige opholdskommune er den samme.

For unge, der er anbragt i familiepleje ud over deres 18. år, bliver den kommune, hvor de er anbragt, handlekommune.

Den anbringende kommune: Er den kommune, der beslutter at anbringe et barn i fx familiepleje, og den kommune, som skriver kontrakt med plejefamilien. Det er samtidig den kommune, der altid har ansvaret for barnets videre placering både indholdsmæssigt og økonomisk.

Bopælskommunen: Alle borgere har en bopælskommune, dvs. den kommune de bor i.

Betalingskommune: Vil i langt de fleste tilfælde være lig med anbringende kommune.

inklusive egne børn og måske også plejebarnet et afbræk i hverdagen.

I alle tilfælde skal et aflastningsforhold være af kortere varighed – typisk 1-2 dage ad gangen, typisk weekender og ferier – men i en række tilfælde også efter aftale på hverdage.

For at blive aflastningsfamilie skal man godkendes som plejefamilie, herunder på grundkursus, og man modtager løbende tilsyn, når man har et barn i aflastning¹¹. Til gengæld har en aflastningsfamilie ikke samme ret til og pligt til at modtage efteruddannelse og supervision som døgnplejefamilier.

I resten af håndbogen vil vi have fokus på den formidlede døgnpleje og på aflastning i en aflastningsfamilie og vi vil – når det er relevant – skelne mellem de forskellige typer af formidlet døgnpleje.

Godkendelse som plejefamilie

At få jobbet som familieplejer kræver ikke en bestemt type uddannelse.

¹¹ Vejledningen pkt. 480

Til gengæld kræver det en godkendelse fra kommunen. Hvis du ønsker at blive godkendt som generelt egnet plejefamilie og dermed få mulighed for at få plejebørn fra flere forskellige kommuner, skal du godkendes af den kommune, du bor i (din stedlige kommune). Hvis du skal godkendes til et konkret barn, er det den kommune, der ønsker at anbringe dette barn hos dig, der skal godkende dig (anbringende kommune). Denne godkendelse – eller autorisation – til at fungere som plejefamilie står beskrevet i service-loven, og man kan derfor sige, at jobbet som familieplejer er reguleret af en ekstra myndighed, nemlig Socialministeriet, som serviceloven hører under.

Generel godkendelse som plejefamilie

Når I som familie har besluttet jer til, at I ønsker at blive generelt godkendt som plejefamilie og altså have mulighed for at få plejebørn fra flere forskellige kommuner, skal I henvende jer i den kommune, hvor I bor.

Uanset om den kommune, hvor du bor, har behov for nye plejeforældre eller ej, skal kommunen foretage en vurdering af familiens egnethed som plejefamilie og – hvis den finder familien egnet – tilbyde familien at deltage i et kursus, så en eventuel godkendelse er klar, når der er en kommune, der ønsker at benytte familien som plejefamilie¹².

Godkendelsesprocedure

Kommunen ser på den samlede familie, når den skal vurdere, om familien er generelt egnet som plejefamilie – også selvom det kun er den ene voksne, som skal ansættes som familieplejer. Første skridt for kommunen er at vurdere familiens generelle egnethed. Her ser kommunen på¹³:

- Jeres familiemæssige forhold. Det vil sige forældrenes samliv og alder samt antal og alder af eventuelle egne børn. Endvidere ses på familiens netværk, boligforhold og omgivelserne, herunder fritidsmuligheder, skole m.v. Kommunen vil også sikre sig, at hele familien har talt om og overvejet rollen som plejefamilie, og den betydning det vil få for jeres familieliv, herunder jeres egne børn. Desuden, at hele familien er klar over, at hvis I påtager jer opgaven som plejefamilie, kan der være tale om en forpligtigelse, der rækker langt frem i tiden, og at opgaven også

¹² Vejledningen pkt. 469

¹³ Vejledningen pkt. 468

indeholder et følelsesmæssigt engagement både ift. barnet, dets familie og netværk.

- Jeres arbejdsmæssige forhold. Det vil sige omfanget af udearbejde og samtykke til at indhente indtægtsoplysninger.
- Jeres uddannelsesmæssige forhold. Det kan inkludere en vurdering af eksempelvis faglig relevant baggrund eller særlig erfaring fra beslægtede opgaver.
- Jeres helbredsmæssige forhold. Familien skal i en helbredserklæring stå inde for, at I kan påtage jer opgaven. Kun i særlige tilfælde indhentes helbredsattester, og denne skal kommunen i givet fald betale.
- Herudover beder kommunen om en almindelig straffeattest og samtykke til at indhente en "børneattest". Siden 2005 har offentlige myndigheder, private virksomheder, idrætsforeninger, organisationer og andre, der skal ansætte eller beskæftige personer, som har en direkte kontakt med børn under 15 år, været forpligtet til at indhente en særlig straffeattest, også kaldet "børneattesten". Man får gennem denne straffeattest oplysninger om overtrædelser af straffeloven i forhold til seksuel omgang med børn, børneporno, incest og blufærdighedskrænkelser over for børn. "Børneattesten" adskiller sig fra de almindelige straffeattester ved, at den udover oplysninger om domme også medtager oplysninger om eventuelle sigtelser, der er frafaldet.

Familieplejekurser

Hvis kommunen efter undersøgelsen af familien skønner, at I er egnet til at blive plejefamilie, skal plejefamilien (begge ægtefæller) på kursus¹⁴. Ifølge serviceloven skal en kommende plejefamilie have et grundkursus af minimum fire dages varighed. Det er kommunen, der skal betale for dette kursus – den kan ikke pålægge jer selv at betale for dette, heller ikke, hvis kommunen pt. ikke har brug for flere plejefamilier.

¹⁴ Vejledningen pkt. 479

Kravet om grundkursus gælder også familier, der skal fungere som aflastningsfamilier. Som udgangspunkt skal man have påbegyndt et kursus, inden man får et plejebarn.

Kurset skal som minimum omfatte disse tre aspekter:

- Omsorg for og opdragelse af børn, herunder forståelse for anbragte børns særlige situation og relationen mellem plejefamilien og plejebarnet
- Samarbejdet med barnets forældre, herunder relationen mellem barnet og dets forældre
- Plejefamiliens rolle i samarbejdet med kommunen og øvrige professionelle om barnet

Familieplejekurser har hidtil været udbudt af en række aktører, herunder de regionale AMU-centre og professionshøjskoler, ligesom nogle kommuner selv afholder kurser for kommende plejefamilier.

KRITH

Indtil Barnets Reform var RUGO det mest anerkendte uddannelseskoncept for plejefamilier. RUGO (Rekruttering, Uddannelse, Godkendelse og Organisation) blev udviklet af Socialpædagogerne, KL, Dansk Socialrådgiverforening m. fl. i 2006.

I forbindelse med Barnets Reform har Servicestyrelsen stået for udarbejdelsen af et nyt koncept, KRITH, der er en videreudvikling af RUGO.

KRITH består udover et fire dages grundkursus for kommende plejefamilier også af kursusmateriale til otte to-dages kurser som obligatorisk årlig efteruddannelse af plejefamilier og tolv dages videreuddannelseskursus for kommunale plejefamilier, der skal varetage de mest komplekse opgaver.

KRITH-kursusmaterialet kan ses på <http://www.mereatgive.dk/kommuner/kursusmateriale>

KRITH:
Kompetencer
Ressourcer og relationer
Inddragelse
Tillid, trivsel og tilknytning
Hverdagsliv

fakta

Selve godkendelsen

I skal herefter som familie have en skriftlig, begrundet afgørelse for, om I bliver godkendt som plejefamilie eller ej¹⁵. Et "ja" vil samtidig indeholde kommunens stillingtagen til, hvor mange børn, jeres plejefamilie kan rumme, hvilken alder og udfordringer, disse børn kan have, og om det drejer sig om fuldtidsdøgnpleje eller aflastning.

Når en familie er godkendt som plejefamilie, har den godkendende kommune pligt til at føre et generelt tilsyn med familien (se afsnittet om det generelle tilsyn).

Afslag på godkendelse

Hvis kommunen giver jer et afslag på godkendelse, skal afslaget gives skriftligt og være sagligt begrundet¹⁶. Da afslaget er en såkaldt *afgørelse*, er familien part i sagen, og I har dermed ifølge forvaltningsloven krav på partshøring, inden der træffes afgørelse¹⁷.

Med Barnets Reform fra 1. januar 2011 har plejefamilier som noget nyt fået mulighed for at klage til det sociale nævn over et afslag som egnet til at blive plejefamilie¹⁸. Du kan dog ikke klage over, hvordan du og din familie godkendes (altså fx antallet af børn, I vurderes at kunne magte), om I bliver godkendt som generelt eller konkret egnet, eller om I ikke kan godkendes til at blive kommunal plejefamilie.

Hvis det sociale nævn giver kommunen medhold i det afslag, I har fået, slutter sagen i princippet her. Du kan forsøge at sende klagen videre til Ankestyrelsen, der dog kun vil vurdere sagen, hvis den vurderes som principiel eller har generel betydning.

Det skal understreges, at et afslag på en godkendelse er en skønsmæssig afgørelse, hvilket betyder, at kommunerne reelt har meget vide beføjelser i deres afgørelser.

Ændring/tilbagetrækning af godkendelse

Hvis en plejefamilies forhold ændres væsentligt i forhold til godkendelsesgrundlaget, kan den godkendende kommune beslutte at ændre godken-

¹⁵ Vejledningen pkt. 469

¹⁶ Vejledningen pkt. 469

¹⁷ Forvaltningsloven af 7.12.2007, § 21

¹⁸ Serviceloven § 142, stk. 8

Partshøring

Hvis du er part i en sag, må kommunen ikke træffe afgørelse i sagen, før kommunen har hørt dig.

Partshøringsreglerne fremgår af forvaltningsloven. Der er i loven ikke fastsat såkaldte formkrav til partshøringens form. Partshøring kan således i princippet ske mundtligt. Hvis høringen sker mundtligt, er kommunen pligtig til at tage notat af de oplysninger, der høres over, og dit svar. Du kan altid kræve at give et skriftligt svar på en mundtlig partshøring.

Partshøringen består i, at hvis kommunen er i besiddelse af bestemte oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, skal du have lejlighed til at udtale dig om oplysningerne, inden der træffes afgørelse.

Du skal kun høres om oplysninger, der taler din sag imod. Endvidere skal oplysningerne være af væsentlig betydning. Kommunen skal ikke høre dig om oplysninger, som er uomtvistelige. Det gælder f.eks. adresse, fødselsdato og lignende.

Kommunen kan fastsætte en frist for, hvornår kommunen skal have modtaget din udtalelse. Når du laver dit høringssvar, er det vigtigt, at du forholder dig til og kommenterer de oplysninger, som kommunen har lagt til grund for den påtænkte afgørelse.

Det er Socialpædagogernes opfattelse, at du blandt andet skal partshøres, hvis kommunen vil afskedige dig fra dit job som familieplejer. Det er fastslået ved dom, at du skal partshøres hvis afskedigelsen skyldes forhold, der kan tilregnes dig, det vil sige, hvis kommunen begrundet opsigelsen i samarbejdsvanskeligheder, uegnethed m.v. Hvis opsigelsen alene er begrundet i selve børnesagen, fx hvis barnet skal hjemgives, har du derimod ikke krav på en partshøring.

I sager om afslag på godkendelse og tilbagetrækning af godkendelse er der tale om en afgørelse, hvor du er part i sagen med dertil hørende forvaltningsretlige rettigheder om bl.a. partshøring.

Vi anbefaler, at du tager kontakt til din fagforeningskreds for at få hjælp til at udforme dit høringssvar. Kommunen kan først træffe den endelige afgørelse, når partshøringen har været gennemført.

delsen, så den fx omfatter færre børn, eller helt trække den tilbage. Du har som familieplejer selv pligt til at fortælle kommunen om større ændringer i familien – fx skilsmisse, sygdom eller graviditet – der kan påvirke denne beslutning.

En ændring af godkendelsen eller en tilbagetrækning af den er – ligesom et afslag på godkendelse – en afgørelse. Det betyder, at der træder de samme regler i kraft, som gælder ved afslaget. Ændringen eller tilbagetrækningen skal være skriftlig, den skal være sagligt begrundet, og I har som plejefamilie krav på partshøring.

Endvidere har I ret til at klage til det sociale nævn, hvis kommunen ønsker at tilbagetrække godkendelsen (men altså ikke, hvis godkendelsen ændres).

Konkret godkendelse som plejefamilie

En lang række forhold er de samme for godkendelse af generelt og konkret godkendte plejefamilier. Det gælder fx kravet om grundkursus og

Et af Socialpædagogernes medlemmer blev i 2005 afskediget fra sit familieplejjob i en kommune. Denne (altså anbringende kommune) rettede henvendelse til familieplejerens godkendende kommune og fortalte, at familieplejeren via Socialpædagogerne havde rejst en sag mod den anbringende kommune. Den godkendende kommune trak herefter den generelle godkendelse tilbage uden nærmere begrundelse. Socialpædagogerne sendte sagen til advokat, og den godkendende kommune endte med at udbetale en erstatning svarende til et halvt års løn, da tilbagetrækningen af godkendelsen var usaglig.

reglerne om partshøring og klagemuligheder ved afslag på godkendelse.

Forskellen mellem de to kategorier ligger i *hvilken* kommune, der godkender jer som familie, og *hvad* I godkendes til.

En konkret godkendelse kommer på tale, når en konkret (anbringende) kommune har et konkret barn eller en konkret ung, den gerne vil have anbragt – og er på udkig efter det helt rigtige match til dette barn eller denne unge. Med Barnets Reform fra 1. januar 2011 får den anbringende kommune mulighed for at foretage en konkret godkendelse af en familie, når den har fundet det – potentielt – rigtige match, og familien har sagt ja til opgaven. Kommunen foretager herefter en egnethedsvurdering, der går på familiens kvalifikationer ift. det konkrete barn, og familien bliver kun godkendt til at være plejefamilie for dette barn. Kommunen har dog pligt til at notere i sin godkendelse, om I evt. ville kunne være plejefamilie for andre børn, fx søskende til det konkrete plejebarn.

Godkendelsen ophører, når plejeanbringelsen ophører. Man kan dog på dét tidspunkt søge om at få en generel godkendelse som plejefamilie.

Godkendelse som kommunal plejefamilie

Hvis du ønsker at blive generelt godkendt som kommunal plejefamilie, gælder reglerne om de generelle godkendelser.

Hvis du ønsker at blive konkret godkendt som kommunal plejefamilie (altså til et konkret barn), gælder reglerne for de konkret godkendte plejefamilier.

Socialpædagogerne tilbyder

FanNy – familieplejernes nyhedsbrev

Medlemmer af Socialpædagogerne får fire gange årligt et nyhedsbrev, der er målrettet familieplejere. FanNy er et indstik i Socialpædagogen. FanNy indeholder artikler om emner, der er relevante for familieplejere, herunder ny lovgivning. Samtidig indeholder det gennemgange af regler og nye relevante afgørelser, for eksempel om beskatning af lommepenge og tøjpenge, ferieregler, forsikring mv. Der er derudover orientering om kurser og familieplejedage hos Socialpædagogerne. FanNy er desuden stedet, hvor du kan læse om, hvad andre familieplejere tænker og arbejder med. Læs FanNy på <http://www.sl.dk/FanNy>

Nye medlemmer af Socialpædagogerne får tilsendt de to seneste numre af FanNy gratis, hvis de husker at fortælle ved indmeldelsen, at de er familieplejere.

Projekt God Familiepleje

Den typiske familieplejer er kvinde, har 2-3 (voksne) børn og bor i et parcelhus. 40 procent af familieplejerne har deltidsbeskæftigelse ved siden af jobbet som familieplejer, men der er i øvrigt mange variationsmuligheder. Disse og mange andre faktuelle oplysninger om plejebørn, egne børn samt familieplejernes kompetencer og kvalifikationer kan du læse om i hæftet "Familieplejerne – SL's portræt af familieplejen nu – med anbefalinger til fremtiden". Hæftet er blevet til på baggrund af en medlemsundersøgelse blandt de mere end 2000 familieplejere, der er medlem af Socialpædagogerne.

Nye medlemmer af Socialpædagogerne får tilsendt hæftet, hvis de husker at fortælle ved indmeldelsen, at de er familieplejere.

Socialpædagogernes bistand til familieplejere

Hvis – når – du bliver familieplejer og melder dig ind i Socialpædagogerne, har du ret til rådgivning og bistand om dine ansættelsesrettlige forhold. Det er din kreds, der varetager dine interesser, både i forhold til den individuelle kontrakt, du har med den anbringende kommune, og i forhold til den godkendelse du har, der ofte er fra en anden kommune. Du kan få bistand om alt fra indholdet i ansættelseskontrakten, over dine rettigheder ved ferie, barsel og sygdom og til en eventuel inddragelse af din plejetilladelse.

Herudover kan du få bistand i arbejdsskadesager, ligesom familieplejere er omfattet af den ordning, Socialpædagogerne har indgået med Falck Healthcare om gratis krisehjælp.

Socialpædagogernes klagenævn

Socialpædagogerne har deres eget, uvildige klagenævn bestående af en landsdommer og to medlemmer af SL. Nævnet er uafhængigt af forbundet, og dets udtalelser er vejledende. Nævnet skal sikre, at medlemmer, der mener, der er begået fejl eller forsømmelser i behandlingen af deres sag enten af kredsen eller forbundet, kan få en upartisk instans til at vurdere sagen, hvis alle andre klageveje i forbundet er udtømte.

Kapitel 2

At få et plejebarn

Anbringende kommune og dennes forpligtelser

Det er som beskrevet ovenfor en kommunal opgave at beslutte, om et barn skal anbringes i familiepleje. Man taler om *opholdskommunes*, *anbringende kommunes*, *handlekommunes* og *betalingskommunes* roller og forpligtelser set fra børnesagens perspektiv:

Plejebarnets *opholdskommune* er med nogle få undtagelser den kommune, hvor barnet bor sammen med forældremyndighedsindehaveren på det tidspunkt, hvor der træffes beslutning om en anbringelse¹⁹. Opholdskommunen bliver *anbringende kommune* i det øjeblik, den har truffet beslutning om, at barnet skal anbringes. For anbragte børn og unge bliver den oprindelige opholdskommune ved med at være anbringende kommune eller *handlekommune*, også selvom forældremyndighedsindehaveren efterfølgende flytter til en anden kommune. Anbragte børn og unge har med andre ord selvstændig opholds- og handlekommune²⁰. (Se også side 15 for kommunebegreber).

Anbringende kommune har en række forpligtelser:

- Den betaler normalt for anbringelsen og løbende ekstraudgifter (herunder behandling) til plejebarnet
- Den har ansvaret for at finde en (enten generelt eller konkret) godkendt plejefamilie til barnet og skrive kontrakt med familieplejeren.

¹⁹ Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område af 7.9.2010 (retssikkerhedsloven) § 9a

²⁰ Retssikkerhedsloven § 9a

- Den har ansvaret for at orientere plejefamiliens bopælskommune om, at den anbringer et barn i plejefamilien.
- Ved anbringelse i en generelt godkendt plejefamilie har anbringende kommune det specifikke tilsyn med anbringelsen, herunder pligten til mindst to gange årligt at tale med barnet.
- Ved anbringelse i en konkret godkendt plejefamilie har anbringende kommune hele tilsynsforpligtelsen. Den skal altså både tage sig af det specifikke tilsyn, herunder samtalen med barnet OG løbende sikre, at grundlaget for godkendelsen af plejefamilien stadig er til stede.
- Den har ansvaret for den løbende revision af handleplanen, for genforhandling af kontrakten med plejefamilien og for at tage stilling til ophør af anbringelsen.
- Den fastlægger samvær mellem plejebarnet og dets forældre og øvrige netværk.
- Det er *ikke* anbringende kommune, der har ansvaret for at stille et skoletilbud til rådighed for plejebarnet. Det er den kommune, hvor familieplejeren bor.²¹

For unge, der er anbragt i familiepleje ud over deres 18. år, bliver den kommune, hvor de er anbragt, altså deres opholdskommune (!) handlekommune.

§ 50-undersøgelsen

Hvis en kommune har en formodning om, at et barn eller en ung trænger til særlig støtte, for eksempel aflastning eller familiepleje, skal kommunen foretage en undersøgelse af barnets eller den unges forhold.²² En sådan undersøgelse laves normalt i et samarbejde med barnets forældre og – når barnet er over 15 år – også med samtykke fra barnet.

En § 50-undersøgelse skal som udgangspunkt se på barnets:

1. Udvikling og adfærd
2. Familieforhold
3. Skoleforhold
4. Sundhedsforhold

²¹ Vejledningen, pkt. 534

²² Serviceloven § 50

5. Fritidsforhold og venskaber

6. Andre relevante forhold

På baggrund af § 50-undersøgelsen træffer kommunen beslutning om, hvilken type af foranstaltning eller indsats, der skal iværksættes – for eksempel aflastning eller familiepleje.²³

En foranstaltning som en aflastningsfamilie kan kun tildeles, hvis forældrene ønsker det. En foranstaltning som anbringelse i familiepleje kan ske enten frivilligt eller med tvang. En tvangsanbringelse skal godkendes af kommunens børn- og ungeudvalg.²⁴

Handleplanen

Når kommunen efter § 50-undersøgelsen ønsker at iværksætte en foranstaltning som fx aflastning eller anbringelse i en plejefamilie, skal den først udarbejde en handleplan.²⁵ Handleplanen skal forklare formålet med indsatsen, og den skal indeholde konkrete og præcise mål med denne – fx hvilke problemer, en familieplejeanbringelse skal være med til at rette op på. For unge over 16 år skal handleplanen derudover opstille konkrete mål for den unges overgang til voksenlivet. Handleplanen skal endvidere angive, hvor lang tid indsatsen forventes at vare, og ved en anbringelse fx i familiepleje skal handleplanen samtidig fortælle, hvilken støtte, det kommende plejebarns forældre skal have.²⁶ Handleplanen skal så vidt muligt laves i samarbejde med barnet og dets forældre. Ved en frivillig anbringelse af en ung over 15 år skal kommunen have et informeret samtykke, også til formålet med anbringelsen.²⁷

Handleplanen bliver derfor vigtig – også for plejefamilien. Handleplanen kan nemlig *“spille en positiv rolle i forhold til eventuelle leverandører af foranstaltninger, fx anbringelsessteder. Det er således en fordel, at aftalerne mellem kommunalbestyrelsen og anbringelsesstedet kan bygge på de klare målsætninger, som kommunalbestyrelsen og familien i samarbejde har opstillet i handleplanen”*.²⁸

²³ Serviceloven § 52

²⁴ Serviceloven § 58

²⁵ Serviceloven § 140

²⁶ Vejledningen pkt. 294 – 298

²⁷ Vejledningen pkt. 299 og 311

²⁸ Vejledningen pkt. 300

Samtidig kan en god handleplan ifølge vejledningen give den anbringende kommune muligheder for at:

- foretage "effektvurderinger og evalueringer"
- afdække om "konkrete anbringelsessteder har særlige styrker eller svagheder i forhold til bestemte typer af problemstillinger og udsatte børn og unge"
- blive "opmærksom på, om et anbringelsessted eksempelvis er særligt godt eller særligt dårligt til at imødekomme målsætninger i forhold til fx skolegang, familie eller andre forhold. Kommunalbestyrelsen kan så bruge denne viden, dels i forhold til visiteringen af andre børn og dels i forhold til en dialog med anbringelsesstedet om indsatsen"²⁹

Ifølge serviceloven skal handleplanen vurderes og eventuelt revideres senest tre måneder efter anbringelsen. Derefter skal kommunen vurdere og eventuelt justere/revidere handleplanen med højst seks måneders mellemrum så vidt muligt med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fuldt 15 år.³⁰

En handleplan kan indeholde fortrolige oplysninger om for eksempel plejebarnets forældre, som ikke må gives til plejeforældrene uden forældrenes samtykke. Socialpædagogerne mener, at familieplejerne i stedet for at rette fokus mod handleplanen skal arbejde på, at alle oplysninger og målsætninger i handleplanen, der er relevante for den opgave, de påtager

²⁹ Vejledningen pkt. 295 og 296

³⁰ Serviceloven § 70

sig, skal ind i den skriftlige aftale om opgaven, som vi anbefaler bliver indgået mellem anbringende kommune og familieplejeren (se afsnittet om denne).

Inddragelse af barnet – børnesamtalen og samtykke

At inddrage barnet og den unge i de beslutninger, der tages om dem, er de senere år blevet et selvstændigt mål i serviceloven. I dette afsnit fokuserer vi på de rettigheder omkring samtale og samtykke, der er relevante for børn og unge, der står overfor at skulle i aflastning eller i familiepleje. I kapitel 3 og 4 behandler vi de aspekter af børnenes og de unges rettigheder, der knytter sig til henholdsvis tiden, mens de er anbragt, og når de er *på vej ud* af en anbringelse.

Et barn eller en ung har normalt krav på en *samtale* med en sagsbehandler, inden kommunen foretager følgende afgørelser³¹:

- Tvinger barnet til at lade sig undersøge.
- Beslutter, at barnet skal tilbydes en foranstaltning som for eksempel aflastning eller familiepleje.
- Beslutter, at barnet eller den unge skal anbringes udenfor hjemmet med tvang.
- Inden der vælges (konkret, red.) anbringelsessted.
- Når der træffes beslutning om samvær og kontakt med forældrene.
- Når kommunen træffer en foreløbig afgørelse – for eksempel om en § 50-undersøgelse, en tvangsanbringelse, en udsættelse af et hjemgivelsestidspunkt eller en foreløbig afgørelse om overvåget samvær eller afbrydelse af samvær.³²

Formålet med samtalen er, at sagsbehandleren får et førstehåndsindtryk af barnet eller den unge, og at deres holdninger til den påtænkte afgørelse bliver klarlagt.

Udgangspunktet er, at alle børn – uanset alder, modenhed eller sagens karakter – skal tilbydes en samtale. Mødet med barnet skal foregå så "afslappet, roligt og tillidsvækkende"³³ som muligt, og forinden skal barnet

³¹ Vejledningen pkt. 254

³² Serviceloven § 75

³³ Vejledningen pkt. 256

tilbydes at have en bisidder med.³⁴ Barnet/den unge kan afslå at medvirke i samtalen. Barnets/den unges synspunkter skal tillægges "passende vægt", dog står det udtrykkeligt i vejledningen³⁵, at i afgørelser om samvær skal hensynet til barnets opfattelser og behov tillægges mere vægt end forældrenes.

Herudover siger serviceloven, at når et barn er over 15 år, skal det give samtykke både til anbringelsen og til formålet med anbringelsen.³⁶

Matchning

En kommune, der ønsker at anbringe et barn hos en generelt godkendt plejefamilie³⁷, har pligt til at sørge for, at netop dét barn vil kunne profitere af at komme i netop dén plejefamilie. Det vil sige, at kommunen skal:

- Vurdere, om plejefamiliens personlige ressourcer svarer til barnets behov og målene med anbringelsen, herunder om familien kan tilbyde nære og stabile omsorgsrelationer.³⁸
- Vurdere, om barnet ved en anbringelse i plejefamilien har mulighed for at bevare kontakten til familie, venner, fritidsaktiviteter m.v.
- Vurdere, om plejefamiliens lokalsamfund har de tilbud, som barnet eller den unge har brug for.
- Vurdere både egne og andre kommuners tidligere erfaringer med denne plejefamilie

Ved en anbringelse i en konkret godkendt plejefamilie ligger matchningen i selve godkendelsesproceduren.³⁹

Barnet eller den unge og dennes forældre har – som nævnt tidligere – ikke ret til at sige "ja" eller "nej" til en konkret plejefamilie. Men der skal lægges vægt på deres holdninger til plejefamilien, og det er ifølge myndighederne hensigtsmæssigt med en accept, da det vil gøre et fremtidigt samarbejde lettere. Derfor bør både barnet og forældrene inddrages i

³⁴ Børns Vilkår tilbyder børn og unge at være bisidder ved samtaler med kommunen.

Se www.bornsvilkar.dk

³⁵ Vejledningen pkt. 257

³⁶ Vejledningen pkt. 256

³⁷ Vejledningen pkt. 525

³⁸ Vejledningen pkt. 256

³⁹ Vejledningen pkt. 470

matchningen, og det vil oftest være konstruktivt, at de besøger plejefamilien, inden der træffes afgørelse om en anbringelse der.⁴⁰

Socialpædagogerne har i "SL's portræt af familieplejen nu – med anbefalinger til fremtiden" (side 25-27) beskrevet, hvorledes både familieplejere og myndigheder med et godt forarbejde kan gøre deres for at sikre den rigtige familieplejeanbringelse første gang.

Aftale og kontrakt

Socialministeriet anbefaler⁴¹, at der udarbejdes en skriftlig aftale mellem den anbringende kommune og plejefamilien, der klart definerer, hvilken indsats plejefamilien skal yde overfor barnet og dets familie, herunder anbefales hvad der efter ministeriets opfattelse bør indgå i denne. Socialministeriet skelner ikke klart mellem begreberne *aftale* og *kontrakt* – men det gør Socialpædagogerne.

Ifølge Socialpædagogerne omhandler *kontrakten* de rent retlige aspekter af plejeforholdet (vederlag, supervision, opsigelsesvarsel m.v.), altså plejefamiliens rettigheder. Kontrakten vedlægges ikke børnesagen, og forældrene har ikke automatisk ret til at se denne – her skal de søge aktindsigt via offentlighedsloven.

Den skriftlige *aftale* er det papir, der fastlægger anbringelsens forventede varighed, plejefamiliens indsats og de særlige forhold vedrørende barnets eller den unges pleje, behandling, uddannelse m.v., der er angivet i handleplanen. Aftalen bør med andre ord handle om, hvilken indsats, der skal iværksættes over for plejebarnet i forlængelse af § 50-undersøgelsen og handleplanen, og hvordan plejefamilien skal forholde sig til

⁴⁰ Vejledningen pkt. 532

⁴¹ Vejledningen pkt. 537

plejebarnet, dennes familie og øvrige behandlingsplaner. Den skriftlige aftale vedlægges børnesagen, og den har plejebarnets forældre dermed automatisk ret til at se.

I det følgende vil vi skille de kontraktlige forhold fra de forhold omkring børnesagen, der bør fremgå af en (skriftlig) aftale mellem familieplejeren og kommunen.

Aftalen om opgaven

Socialpædagogerne mener, at du – før du skriver under på en ansættelseskontrakt – skal få en aftale på plads med kommunen om, hvad der skal ske med plejebarnet, mens det er anbragt hos jer, og hvad din og din families rolle er under plejeanbringelsen. Det er nemlig en sådan aftale, der gør, at du kan danne dig et indtryk af opgavens omfang. Socialpædagogerne anbefaler, at aftalen er så udførlig som muligt. Derved kan den også bruges som udgangspunkt for en egentlig samarbejdsaftale mellem kommunen, familieplejeren, plejebarnets egne forældre og eventuelt andre parter.

En række punkter, det vil være godt af få med i aftalen, er:

- Samarbejdet mellem plejefamilien og kommunen, herunder rollefordeling ved orientering af forældre om plejebarnets hverdag.
- Samarbejdet mellem forældre og plejeforældre i hverdagen – så konkret som muligt.

- Plejebarnets samvær med egne forældre og andre fra netværket (søskende, bedsteforældre m.fl.) – og plejefamiliens rolle i dette, også ift. højtider og andet.
- Aflastning
- Fritidsaktiviteter for plejebarnet – herunder kørsel.
- Dækning af øvrige udgifter til plejebarnet, herunder medicin, briller, it-udstyr m.m.
- Ferie med eller uden plejebarnet, herunder økonomi og rejsetilladelser.
- Behandlingsplaner, herunder plejefamiliens rolle ift. behandlingen og samarbejdet med øvrige parter, fx psykologer og PPR.
- Skolegang og lektier, herunder plejefamiliens rolle ift. inddragelse af forældre og samarbejdet med skole og daginstitutioner.
- Øvrige mål for anbringelsen
- Plejeforholdets afslutning – herunder efterværn
- Behovet for supervision og efteruddannelse, herunder rollefordelingen mellem anbringende og godkendende kommune om dette.

Kontrakten

Som nævnt i indledningen til denne håndbog er Socialpædagogerne og KL ikke enige om familieplejernes ansættelsesretlige status. Socialpædagogerne er af den opfattelse, at en familieplejer, der har børn i familiepleje for en eller flere kommuner, er at betragte som ansat i den eller disse kommuner med de rettigheder, der følger med en status som ansat. KL har heroverfor den opfattelse, at familieplejerne som udgangspunkt ikke er ansatte men alene kontraktligt knyttet til den eller de kommuner, der har børn i pleje hos familieplejeren. Denne uenighed har blandt andet ført til, at der ingen overenskomst er på området. Og den betyder, at der eksisterer en løbende tvist med KL om de ansættelsesretlige vilkår, samtidig med at styrelser, ministerier og andre offentlige instanser samt tilsynsmyndigheder løbende har forholdt sig til dette spørgsmål. En række retssager har gennem årene også behandlet temaet. Alt sammen uden en endelig afklaring.

Folketinget har med vedtagelsen af Barnets Reform direkte i lovgivningen nævnt muligheden for, at kommunerne ansætter nogle af deres plejefamilier – nemlig den nye type plejefamilier, de kalder kommunale plejefamilier. KL og Socialpædagogerne er ved de seneste overenskomst-

forhandlinger blevet enige om, at de vil sætte sig sammen og se på, "i hvilket omfang ansættelse på overenskomst- eller overenskomstlignende vilkår kan give anledning til problemer i forhold til gældende lovgivning og retspraksis". (Uddrag af forhandlingsprotokollen).

For langt de fleste plejefamilier vil det vigtigste dokument dog indtil videre være den individuelle kontrakt, der indgås med den anbringende kommune for hvert enkelt plejebarn.

KL har udarbejdet en standardkontrakt om formidlet døgnophold, når en kommune skal indgå en kontrakt med en familieplejer.⁴²

Det er vores opfattelse, at denne ikke er fyldestgørende. Socialpædagerne anbefaler derfor, at familieplejerne i kontraktfasen er ekstra omhyggelige med at få alle ansættelsesretlige aspekter behandlet skriftligt.

I det følgende vil vi gennemgå alle de elementer, som bør behandles i din individuelle kontrakt. Husk, at denne gennemgang ikke kan erstatte den støtte, du som medlem af Socialpædagerne kan få på dit lokale kreds-kontor, inden du underskriver en individuel kontrakt med en kommune.

En række kommuner er begyndt at indføre nye typer af honoreringsmodeller for plejefamilier. Blandt andet har Aarhus kommune indført en såkaldt gennemsnitsmodel, hvor en plejefamilie som udgangspunkt får det samme antal vederlag gennem hele plejeanbringelsen. Socialpædagerne anbefaler, at du også henvender dig på dit kreds-kontor, hvis du som kommende plejefamilie bliver mødt med et ønske om, at du indgår en ny type honoreringsmodel.

Kommunale plejefamilier – ansættelse eller individuel kontrakt

Fra 1. januar 2011 er der som nævnt åbnet op for, at kommunerne kan knytte en ny type plejefamilier til sig – kommunale plejefamilier (se kapitel 1). Om kommunale plejefamilier hedder det, at det er plejefamilier, der har en aftale om hel eller delvis erhvervsbegrænsning, og de kan enten ansættes eller indgå aftale med kommunen. Det fremgår af vejledningen, at den kommune, der indgår familieplejekontrakten med plejefamilien er forpligtet til at sikre sig, at plejefamilien har ordentlige arbejdsvilkår. Både i tilfælde hvor kommunen ansætter en kommunal plejefamilie og i tilfælde, hvor der indgås kontrakt med en kommunal plejefamilie, bør der

⁴² Se <http://www.klxml.dk/KLB/Blanket/Gaelder/bu703.pdf>

som minimum tages stilling til de arbejdsmæssige vilkår såsom pension og opsigelsesvarsel.⁴³

Nedenstående gennemgang vil være relevant for den del af de kommunale plejefamilier, som kommunerne ønsker at tilknytte via en individuel kontrakt. Hvis en kommune ønsker at ansætte dig som kommunal plejefamilie, kan du med fordel henvende dig til dit lokalkontor og få rådgivning om dette.

Vederlag

Lønnen til en familieplejer opgøres i skattepligtige vederlag, som aftales mellem anbringende kommune og plejefamilien med udgangspunkt i det konkrete plejebarns udfordringer og den skriftlige aftale med anbringende kommune om den indsats, plejefamilien skal yde under familieplejeanbringelsen.

Ved vurderingen af antallet af vederlag kan man overveje:

- Barnets vanskeligheder og behov for støtte
- Krav til samarbejdet med barnets forældre og øvrige netværk
- Plejefamiliens opgaver i forbindelse med anbringelsen, herunder samarbejdet med kommunen og eventuelle behandlere
- Plejefamiliens ressourcer og kvalifikationer i forbindelse med opgaveløsningen
- Plejeforholdets betydning for eventuelle erhvervsbegrænsninger

KL's Familieplejehåndbog⁴⁴ indeholder et vejledende bilag over, hvordan antallet af vederlag kan udregnes for det enkelte barn. KL anbefaler, at et enkelt plejebarn maksimalt bør "udløse" syv gange vederlag, og at dette samtidig forudsætter, at plejefamiliens samlede beskæftigelse udover plejearbejdet højst må udgøre én fuldtidsstilling. Et højere antal vederlag end syv bør ifølge KL kun gives, hvis der er tale om et særligt behandlingskrævende barn med psykiske/fysiske vanskeligheder af ekstraordinær karakter.⁴⁵

Socialpædagogerne vil dog understrege, at KL's anbefaling af et loft over

⁴³ Vejledningen pkt. 467

⁴⁴ Familieplejehåndbogen. KL, 2009, s. 137

⁴⁵ Familieplejehåndbogen. KL, 2009, s. 68

Godkendende kommune og vederlag

Godkendende kommune har ikke hjemmel til at blande sig, hverken i vederlagsfastsættelsen eller i, hvem i plejefamilien anbringende kommune vil udbetale vederlag til. *Vel at mærke, hvis der i fremtiden er tale om en generelt godkendt plejefamilie!* Det er der to afgørelser på.

I den ene afgørelse har Statsamtet Sønderjylland i 2006 fundet, at den stedlige kommune X ikke havde hjemmel til at lægge et loft over en bestemt plejefamilies samlede antal vederlag. Familien havde to plejebørn, som anbringende kommune i alt ønskede at "taksere" til 13 gange vederlag. X kommune fortalte anbringende kommune, at plejefamilien havde et "indtjeningsloft" på 10 gange vederlag. Men Statsamtet Sønderjylland sagde, at dette indtjeningsloft havde X kommune ikke hjemmel til at udstede.

I den anden afgørelse forsøgte godkendende kommune Y at få anbringende kommune til at udbetale vederlaget for plejebarn nr. to til plejefaderen. Begrundelsen var, at plejefamilien allerede havde ét plejebarn, som plejemoderen fik 7 gange vederlag for.

Socialpædagogerne klagede på vegne af plejefamilien til Statsamtet Århus, der i 2003 besluttede, at kommune Y's afgørelse savnede hjemmel i lovgivningen. Y kommune kunne ikke bestemme, hvem i plejefamilien, der skulle have vederlag udbetalt.

antallet af vederlag i praksis kan overskrides og bliver det – og at antallet af vederlag alene beror på en forhandling mellem anbringende kommune og familieplejeren. I den forbindelse vil vi også anbefale familieplejeren at huske på, at vederlagene ikke er pensionsberettigede – pension skal aftales særskilt.

KL udsender hvert år en vejledende takstabel (se www.kl.dk). Pr. 1. januar 2011 er et vederlag 3711 kr. om måneden. Pt. svarer syv gange vederlag derfor til 25.977 kr.

Kost og logi

Socialministeriet udsender én gang årligt en bekendtgørelse om satserne for kost og logi for børn og unge. Det er de eneste tilskudssatser, der er fastsat af ministeriet, og de indgår i KL's taksttabel, som du altid kan finde på Socialpædagogernes hjemmeside.

Tilskuddet til kost og logi – der sammen med øvrige tilskud kaldes omkostningsdelen – er skattefrit.

Ifølge KL's taksttabel har kommunerne mulighed for at fradrage i kostdelen, når plejebarnet har samvær med sine forældre i mindst tre sammenhængende døgn (og give kosttilskuddet til forældrene). KL skriver dog også, at det bør vurderes, om denne mulighed – af hensyn til barnets kontakt med sin egen familie – bør udvides til også at gælde kortere ophold. I 2011 er kostbeløbet pr. dag max 45 kr.

Beløbet til kost og logi skal dække helt almindelige udgifter ved plejebarnets ophold i plejefamilien, især kost, daglige fornødenheder, fritidsaktiviteter og fornøjelser.⁴⁶

Tilskud/engangsudgifter

Kost- og logidelen dækker langt fra alle de omkostninger, der er forbundet med at have et plejebarn.

Derfor er det vigtigt i kontrakten at gå i dybden med alle de typer af ekstraudgifter, der kan forudses at komme under plejeanbringelsen. Anbringende kommune kan nemlig yde tilskud til en række engangsudgifter og løbende udgifter, som det anbefales at få drøftet og fastlagt, inden kontrakten underskrives. I modsætning til kost- og logidelen gives de øvrige tilskud ved skøn.

Det drejer sig om eventuelt indskrivningsgebyr (fx tilskud til tøj ved indskrivning), dækning af eventuelle etableringsudgifter ved plejeforholdets start, udgifter ved ferie, forventede anskaffelser i fremtiden, tilskud til konfirmation, øvrige mærkedage mv., tilskud til plejebarnets fritidsaktivi-

⁴⁶ Vejledningen pkt. 514

teter (gebyrer, udstyr, udflugter, lejrture), særlige udgifter i forbindelse med plejebarnets handicap (fx medicin), udgifter til plejebarnets briller, cykel, knallert og lign., udgifter ved samvær og befordringsgodtgørelse til plejefamilien.

Socialpædagogernes erfaring er, at jo mere, der afklares og skrives ned på forhånd, jo færre konflikter kommer der om dette under anbringelsen.

Plejefamiliens øvrige arbejdsforhold og andre plejeforhold

Anbringende kommune stiller i visse tilfælde krav om, at du og din ægtefælle skal angive, hvilken beskæftigelse, I har udover plejeforholdet. For kommunen kan denne oplysning måske være hensigtsmæssig, når den skal vurdere, hvor mange vederlag, den ønsker at tildele dig for en opgave. Men du skal huske, at din og familiens indtægter udover vederlagene ikke er kommunens anliggende – kommunen skal alene se på, om dit andet lønarbejde er foreneligt med plejearbejdet.

Dog skal anbringende kommune, hvis den placerer et barn i en kommunal plejefamilie ved kontraktindgåelsen sikre sig, at *“der er taget stilling til spørgsmålet om arbejdsvilkår i overensstemmelse med plejeopgavens omfang”*⁴⁷. Det betyder, at kommunen kan have et ønske om en hel eller delvis erhvervsbegrænsning⁴⁸.

⁴⁷ Serviceloven § 142, stk. 5

⁴⁸ Vejledningen pkt. 467

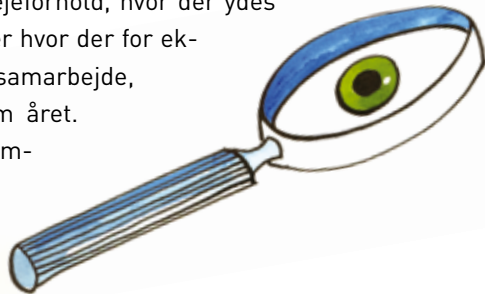
Derudover kan anbringende kommune ønske oplysninger om dine og din families øvrige plejeforhold, herunder antallet af vederlag for disse plejeforhold. Igen: Disse oplysninger kan være hensigtsmæssige for anbringende kommunes vurdering af, hvor mange vederlag, du kan/bør tildeles for en opgave, fordi man som plejefamilie kan komme til at ramme KL's "loft" over vederlag. Det bliver altså en slags lønstyringsredskab for kommunen. Men dels skal du huske, at det er din egen kommune, der i sit generelle tilsyn skal sikre, at du som plejefamilie ikke påtager dig større opgaver, end det er forsvarligt både for dig, din familie og plejebørnene. Og derudover kan du som familieplejer komme til at overskride din tavshedspligt ved at udlevere navne, fødselsdatoer mv. på nuværende plejebørn.

Kontakt med anbringende kommune

Anbringende kommunes tilsynsforpligtelse retter sig mod det anbragte plejebarn, ikke mod plejefamilien. Ifølge serviceloven⁴⁹ skal anbringende kommune tale med barnet mindst to gange årligt på anbringelsesstedet – så vidt muligt uden, at plejefamilien er til stede. Første gang, kommunen besøger plejebarnet, bør være i forbindelse med, at kommunen første gang vurderer anbringelsen, altså efter de første tre måneders anbringelse.

Det står intet sted, at anbringende kommune har pligt til at tale med plejefamilien. Netop derfor mener Socialpædagogerne, at det er vigtigt at få omfanget af anbringende kommunes kontakt med, besøg hos og støtte til plejefamilien skrevet ind i kontrakten.

Udgangspunktet er for Socialpædagogerne (tilsyns-)besøg i hjemmet med regelmæssige mellemrum. Socialpædagogerne anbefaler, at antallet af (tilsyns-)besøg i et plejeforhold, hvor der ydes supplerende støtte til barnet, eller hvor der for eksempel er et vanskeligt forældresamarbejde, bør være minimum ni gange om året. Antallet af (tilsyns-)besøg bør fremgå af kontrakten.

⁴⁹ Serviceloven § 70 stk. 2

Efteruddannelse

Med barnets Reform får plejefamilier ret til og pligt til at modtage efteruddannelse fra den kommune, der har godkendt jer som plejefamilie. Det vil for generelt godkendte plejefamilier (også generelt godkendte, *kommunale* plejefamilier) sige den stedlige kommune. For konkret godkendte plejefamilier (også konkret godkendte, *kommunale* plejefamilier) vil det sige anbringende kommune. Det betyder, at i en række tilfælde vil det ikke være den kommune, du skriver kontrakt med, der har forpligtelsen til at tilbyde dig efteruddannelse⁵⁰. Men derfor vurderer Socialpædagogerne alligevel, at det er en god idé at få efteruddannelsesbehovet skrevet ind i kontrakten. (Se også afsnittet om efteruddannelse i kapitel 3).

Som udgangspunkt skal en plejefamilie som minimum have to hele kursusdage efteruddannelse om året, de kommunale plejefamilier dog mere end de almindelige⁵¹.

Supervision

Med barnets Reform får plejefamilier ret til supervision fra den kommune, der har godkendt jer som plejefamilie. Det vil for generelt godkendte plejefamilier (også generelt godkendte, *kommunale* plejefamilier) sige den stedlige kommune, og for konkret godkendte plejefamilier (også konkret godkendte, *kommunale* plejefamilier) sige anbringende kommune. Det betyder, at i en række tilfælde vil det ikke være den kommune, du skriver kontrakt med, der har forpligtelsen til at tilbyde dig supervision⁵². Men derfor vurderer Socialpædagogerne alligevel, at det er en god idé at få behovet for supervision skrevet ind i kontrakten. (Se også afsnittet om niveauet for supervisionen både for almindelige og for kommunale plejefamilier i kapitel 3).

Aflastning

Der kan i konkrete plejeforhold være behov for aflastning som selvstændig foranstaltning. Det er anbringende kommune, der beslutter dette, og

⁵⁰ Der foregår pt. drøftelser mellem organisationerne og Socialministeriet, der måske munder ud i et lovforslag om en ændring af dette, således at det altid vil være anbringende kommune, der har ansvaret for at plejefamilien får den lovpligtige efteruddannelse og supervision.

⁵¹ Serviceloven § 142, stk. 5

⁵² Som fodnote 31

det kan derfor ikke nok anbefales, at dette punkt drøftes og aftales allerede ved kontraktens indgåelse. Tænk her meget over, hvad I som familie kan klare – I hjælper hverken barnet eller jer selv ved at stille urealistiske krav til jer selv.

Socialpædagogerne har tidligere set eksempler på, at familieplejere undervejs i anbringelsen har indgået "private" aftaler med familiemedlemmer eller gode venner om aflastning. Uanset de gode hensigter må vi på det kraftigste advare mod sådanne ordninger, der er ulovlige, da aflastningsfamilier skal være godkendt efter servicelovens regler. Det er vigtigt både af hensyn til ansvarsfordelingen og økonomien, at en sådan aftale indgås med kommunen. Vi må derfor opfordre til, at den eventuelle aflastning aftales med kommunen fra en start, og at det aftales, at kommunen er ansvarlig for at finde den egnede aflastning. På den måde ved både kommunen og du også, hvad I senere har at rette jer efter.

Samarbejdet med forældre og netværk

Det er vigtigt, at det i forlængelse af aftalen klart præciseres i kontrakten, hvis plejebarnets samvær med dets egen familie fører forpligtelser med

sig for dig, som du skal honoreres for økonomisk, enten særskilt eller som en del af vederlagsberegningen.

Befordring

Aftaler om befordringsgodtgørelse bør fastlægges i kontrakten ud fra kendskabet til de behov, plejebarnet har for fx kørsel til skole, behandling, besøg hos forældre og netværk eller særlige fritidsaktiviteter.

Socialpædagogerne anbefaler til forskel fra KL, at du honoreres efter de samme regler som kommunens øvrige ansatte, det vil sige efter statens højeste takst, når der foretages kørsel i forbindelse med de aktiviteter, der er nødvendige for plejebarnet, og som er fastlagt i aftalen mellem dig og anbringende kommune.

Befordringsgodtgørelsen kan både være skattepligtig og fritaget for skat. Socialpædagogen bringer hvert år i begyndelsen af april en artikel om skatteforhold, herunder befordringsgodtgørelsen. Artiklen kan også læses på Socialpædagogernes hjemmeside www.sl.dk

Erstatning og forsikringsforhold

Der bør i kontrakten tages højde for skader (både person og indbo), der opstår som følge af, at du har et plejebarn. I en række tilfælde anbefales det fra en start at lave en aftale i kontrakten om fordelingen af det økonomiske ansvar mellem kommunen og dig om dette.

Det anbefales at læse afsnittet "Forsikring" i kapitel 3 "At have et plejebarn", inden du skriver kontrakt med kommunen. Heri behandles under ét de gældende forsikrings- og erstatningsregler. Se i øvrigt afsnittet om Arbejdsskade.

Barsel

Familieplejere er omfattet af Lov om barsel (barselsloven). Det betyder, at du har ret til barselsdagpenge ved fravær under barselsorloven efter de gældende regler. Skriver du under på en kontrakt, hvor der i udgangspunktet *ikke* står noget om rettigheder i forbindelse med barsel, anbefales det, at dette tilføjes i kontrakten.

Derimod har du ikke – medmindre det fremgår af kontrakten – ret til løn under barsel (se også afsnittet "Barsel" i kapitel 3 "At have et plejebarn").

Landsretten har i en kendelse fra 19. december 2003 givet en familieplejer medhold i, at i en konkret sag var befordringsgodtgørelsen skattefri. Plejefamilien kørte hver dag plejebarnet til skole, og den kommunale skattemyndighed havde besluttet, at befordringsgodtgørelsen som følge af de normale regler på området var skattepligtig efter de første 60 dage.

Men Landsskatteretten fastslog, at da det på grund af plejebarnets adfærd og pasningsbehov var nødvendigt for familieplejeren at være sammen med barnet på vej til og fra skole, blev bilen dermed en "rullende arbejdsplads" for familieplejeren, hvilket gjorde befordringsgodtgørelsen skattefri.⁵³

Sygdom

Familieplejere er omfattet af lov om dagpenge ved sygdom. Det betyder, at du har ret til dagpenge ved sygdom efter de gældende regler. Skriver du under på en kontrakt, hvor der i udgangspunktet *ikke* står noget om rettigheder i forbindelse med sygdom, anbefales det, at dette tilføjes i kontrakten.

Derimod har du ikke – medmindre det fremgår af kontrakten – ret til løn under sygdom (se også afsnittet "Sygdom" i kapitel 3 "At have et plejebarn").

Pension

Familieplejerne har ikke en overenskomstmæssig ret til en pensionsordning svarende til øvrige ansatte på arbejdsmarkedet. Det betyder, at mange familieplejere kommer til at stå i en rigtig ubehagelig økonomisk situation, når de forlader arbejdsmarkedet.

⁵³ Se afgørelsen på www.skat.dk - sag nr. 2005-218

Socialpædagogerne anbefaler kraftigt, at familieplejere sikrer, at de får indbetalt bidrag til en pensionsordning. Det kan ske på to måder. Den ene måde er, at det i forbindelse med kontraktindgåelsen eller genforhandlingen af en kontrakt aftales, at den anbringende kommune indbetaler bidrag til pensionsordningen. Den anden måde er, at familieplejeren selv skal oprette eller videreføre en eksisterende pensionsordning og indbetaler til den.

Den første løsning – altså en arbejdsgiverbetalt pensionsordning – er klart at foretrække, da den ligestiller familieplejere med øvrige ansatte på arbejdsmarkedet. En undersøgelse blandt forbundets medlemmer på familieplejeområde viser dog, at det kan være vanskeligt at få kommunerne med til en sådan aftale.. Selv om KL opfordrer til, at pensionsspørgsmålet drøftes i forbindelse med kontraktindgåelsen, er det tilsyneladende svært at få pensionsindbetaling med i kontrakten.

En mulighed, der er begyndt at dukke op i forbindelse med kontrakter med de kommunale plejefamilier, er, at kommunen giver plejefamilien et eller to vederlag ekstra og åbner en mulighed for, at plejefamilien indbetaler til en arbejdsgiveradministreret pensionsordning – dvs. at pensionsbidraget fratrækkes i den skattepligtige løn.

Hvis du selv skal oprette eller videreføre din pension, er der en række valgmuligheder. Se FanNy, august 2008, for en gennemgang af pensionsmuligheder plus kontaktoplysninger.

Ferie

Familieplejere er som udgangspunkt ifølge Arbejdsdirektoratet lønmodtagere og dermed omfattet af ferieloven. Det vil sige, at du har samme ferierettigheder som andre lønmodtagere. Enhver anden aftale – for eksempel en sætning i kontrakten om at ferieloven ikke gælder for familieplejeren – er derfor ugyldig.

Dette forudsætter dog, at du som familieplejer ikke betragtes som selvstændig, hvilket vil sige ikke etablerer familiepleje som selvstændig virksomhed, idet ferieloven ikke gælder for selvstændigt erhvervsdrivende.

Socialpædagogerne anbefaler, at ferierettighederne fremgår af kontrakten, uanset at loven gælder.

Socialpædagogerne – og i øvrigt også KL – anbefaler, at punktet "afholdelse af ferie" drøftes ved kontraktindgåelsen. For eksempel bør det på

plads, om familieplejeren ønsker ferie uden plejebarnet. Rent juridisk er det familieplejerens suveræne ret selv at bestemme det, men samtidig er det kommunens ret (og pligt) at vurdere, om plejebarnet vil komme til at trives i en plejefamilie, hvor familien tager på ferie uden plejebarnet. Også KL erkender dog, at der kan være forhold, som gør det nødvendigt for plejefamilien at holde ferie uden plejebørn (læs i øvrigt afsnittet "Ferie" under kapitel 3 "At have et plejebarn").

Opsigelsesvarsel

Familieplejere er ikke omfattet af funktionærloven eller en overenskomst, hvorfor opsigelsesvarslets længde alene afhænger af, hvad der er aftalt med kommunen.

Både Socialpædagogerne og KL anbefaler, at familieplejeren og anbringende kommune i kontrakten udtrykkeligt skriver, hvilke opsigelsesvarsler, der gælder for familieplejeren.

KL anbefaler i sin Familieplejehåndbog, at der i kontrakten indføres en bestemmelse om et gensidigt opsigelsesvarsel på 14 dage i de første tre måneder af plejeforholdet og derefter 30 dage til den 1. eller 15. i måneden. Der er dog ikke noget til hinder for, at familieplejere og kommuner aftaler længere opsigelsesvarsler. Vær opmærksom på, at der i standard-

kontrakten er en formulering om, at ved en såkaldt *faktisk afbrydelse* af plejeforløbet beregnes opsigelsesfristen fra denne dag, medmindre andet aftales. Socialpædagogerne anbefaler, at du aftaler med kommunen, at al opsigelse *skal være* skriftlig af hensyn til sikring af din dagpengeret.

Genforhandling

Der vil normalt i kontrakten være en genforhandlingsklausul. KL anbefaler, at kontraktens vederlag genforhandles årligt.⁵⁴ Dette er i familieplejerens interesse, hvis opgaven viser sig at være større eller mere krævende end først antaget, men omvendt kan kommunen også anvende genforhandlingsklausulen til at søge vederlagene reduceres under henvisning til, at opgaven er eller har udviklet sig til at være mindre end først antaget (se afsnittene "Genforhandling" og "Nedsættelse af vederlag" i kapitel 3 "At have et plejebarn").

Bisidder

Som familieplejer har du ikke på samme måde som andre lønmodtagere eller ansatte i kommunen en tillidsrepræsentant, du kan tage med til lønforhandlinger eller andre ansættelsesretlige drøftelser. Men du kan tage en bisidder med i de samtaler med kommunen, der handler om dine egne forhold, herunder kontraktindgåelse, lønforhandlinger, afskedigelse mv.⁵⁵

Kontrakten i aflastning

På de fleste områder følger kontrakten i aflastningsforhold den kontrakt, som døgnplejefamilier indgår i. Men der er en række forhold, du som aflastningsfamilieplejer skal være specielt opmærksom på. Socialpædagogerne anbefaler, at du har fokus på følgende:

- Antallet af døgn pr. måned, som aflastningen skal vare.
- Hvordan skal antallet af "døgn" beregnes. KL anbefaler, at man i kontrakten tager udgangspunkt i såkaldte "hoteldøgn", hvor et døgn går præcist fra et givet klokkeslæt til samme klokkeslæt dagen efter. Kun i særlige tilfælde skal man ifølge KL bruge andre opgørelsesmetoder.

⁵⁴ Familieplejehåndbogen. KL, 2009, s. 68

⁵⁵ Forvaltningsloven § 8

Socialpædagogerne anbefaler, at du i stedet tager udgangspunkt i, hvorledes et aflastningsophold reelt påvirker din og din families rytme og planlægning – ofte vil det være mere rimeligt at beregne ud fra “påbegyndte døgn”.

- Ekstra ydelser, som skal dækkes i forbindelse med opholdet. Vær opmærksom på, at opholdet tit foregår i weekender/ferier, hvor forlystelsesbehovet kan være højere end i hverdagen.

Kapitel 3

Under anbringelsen

Plejfamilien som del af et professionelt team

De parter, der omgiver et plejebarn, udfører hver deres rolle i forhold til plejebarnet. Som familieplejer skal du opfattes som en ligeværdig samarbejdspartner i dette team, hvilket vil sige, at dine iagttagelser, betragtninger og følelser omkring barnet skal tages alvorligt og indgå i kommunens overvejelser og beslutninger. Som modstykke til dette har du som familieplejer den opgave at formidle dine iagttagelser og betragtninger professionelt og nøgternt – husk at jo større grad af skriftlighed, jo bedre.

Tilsynet for generelt godkendte plejefamilier

Det generelle tilsyn

Den kommune, der har givet jer en generel godkendelse som plejefamilie (herunder som generelt godkendt kommunal plejefamilie), har pligt til at føre det generelle tilsyn, det vil sige føre tilsyn med, at I stadig lever op til de krav, I opfyldte, da godkendelsen blev givet.

Kommunen skal sikre sig, at I ikke har flere plejebørn eller mere belastede plejebørn, end godkendelsen dækker, og at forholdene i jeres familie ikke har ændret sig, så det ændrer på forudsætningerne for godkendelsen.⁵⁶ Og kommunen skal sikre sig, at I som plejefamilie generelt er *”egnet til at opfylde målgruppens behov, herunder behov for nære, stabile relationer til voksne, opbygning af sociale relationer og netværk, skolegang, sundhed, trivsel og forberedelse til et selvstændigt voksenliv”*⁵⁷.

⁵⁶ Vejledningen pkt. 83

⁵⁷ Serviceloven § 148a stk. 2

Det er samtidig den godkendende kommune, der via sit tilsyn har ansvaret for, at I som plejefamilie får den efteruddannelse og supervision, I har brug for, samt ansvaret for, at I som plejefamilie behandler jeres plejebørn hensigtsmæssigt.

Der er ikke i lovgivningen udspecificeret, hvor ofte godkendende kommune skal besøge en plejefamilie. Et tilsynsbesøg i en plejefamilie skal altid være anmeldt.

Det specifikke tilsyn

Den kommune, der har anbragt plejebarnet, har ansvaret for det personrettede eller specifikke tilsyn. Dette tilsyn er således til forskel fra det generelle tilsyn rettet mod barnet eller den unge og mod, hvordan det går i anbringelsen. I Vejledningen hedder det, at anbringende kommune specielt i de første måneder efter anbringelsen skal være opmærksom på, hvordan anbringelsen forløber – blandt andet så man undgår sammenbrud og evt. kan justere handleplanen efter tre måneder.

Om tilsynet herudover hedder det, at der bør være en tæt sammenhæng mellem den halvårige opfølgning på handleplanen og det personrettede tilsyn. Kommunen skal derfor som minimum to gange årligt tale med barnet selv (se "Børnesamtalen" nedenfor).

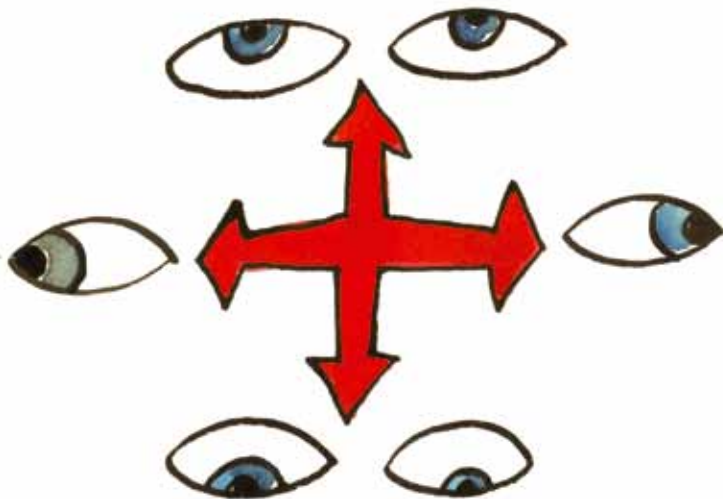
Endvidere vil det specifikke tilsyn også kunne afdække, om der er ændringer i anbringelsesforløbet, der aktualiserer nye behov i plejefamilien for fx supervision.⁵⁸

Socialpædagogerne har i "10 bud på en bedre familiepleje" beskrevet det specifikke tilsyn som et samarbejds møde mellem familieplejeren og kommunen, hvor det blandt andet drøftes, om planen i forhold til barnets hverdag og udvikling holdes, om aftaler om samvær, støtte til barnet og lignende er i orden, om plejefamilien trives og har betingelser, så opgaven kan løftes, og om plejefamilien skal tilbydes støtte, supervision, efteruddannelse og anden hjælp.

Tilsyn for konkret godkendte plejefamilier

Når et plejebarn er anbragt i en konkret godkendt plejefamilie, herunder en konkret godkendt kommunal plejefamilie (eller en netværksplejefamilie),

⁵⁸ Vejledningen pkt. 341 – 345

skal der kun være én slags tilsynsbesøg, nemlig såkaldt "personrettede tilsyn" fra den anbringende kommune. Tilsynet skal sikre:

- At det grundlag, som kommunen godkendte plejefamilien på, stadig er til stede
- At plejebarnets anbringelsesforløb er tilfredsstillende
- At barnet trives i plejefamilien
- At den har styr på behovet for rådgivning, vejledning, støtte, efteruddannelse og supervision til plejefamilien
- Om barnet har brug for supplerende støtte, behandling eller andet.⁵⁹

Uddelegering af det specifikke tilsyn

Mens ansvaret for tilsynet altid påhviler kommunen, kan selve tilsynet og besøgene i plejefamilien uddelegeres til andre, der har specialiseret sig fagligt i at føre det specifikke eller personrettede tilsyn, for eksempel private familieplejeorganisationer.

For dig er det vigtigt at vide, hvordan kompetenceforholdet ("kommando-

⁵⁹ Vejledningen pkt. 90

vejen”) i givet fald er mellem familieplejeorganisationen og anbringende kommune.

Supervision og efteruddannelse

Med Barnets Reform, der trådte i kraft 1. januar 2011, har plejeforældre både ret til og pligt til at modtage supervision og efteruddannelse i overensstemmelse med plejeopgavens omfang. Det er den godkendende kommune, der har pligt til at sørge for, at plejefamilien bliver tilbudt supervision og efteruddannelse og deltager i dette.⁶⁰

Den enkelte plejefamilie skal ifølge loven deltage i “den fornødne efteruddannelse, herunder kurser, der som minimum svarer til to hele kursusdage årligt”.

Med hensyn til supervision har socialministeren ved fremsættelsen af Barnets Reform taget udgangspunkt i, at den gennemsnitlige plejefamilie fra og med lovens vedtagelse skal have 19 timers supervision ud over, hvad plejefamilien fik tidligere. En kommunal plejefamilie, der har tungere og mere komplekse plejeopgaver, skal i gennemsnit ifølge bemærkningerne til lovforslaget have 39 timers supervision ud over, hvad en plejefamilie tidligere fik i snit.⁶¹

Selvom du som familieplejer har talt behovet for supervision og efteruddannelse igennem ved kontraktindgåelsen, kan hverdagen ændre sig markant i forhold til den indgåede aftale. Plejebarnets forældre kan opleve nye, alvorlige udfordringer, der kan ske ændringer i din egen familie, eller plejebarnet kan udvikle sig i uforudsete retninger. Alt sammen noget, der kan kalde på et ændret behov for supervision og efteruddannelse, der måske ikke er taget højde for fra starten. Det er vigtigt, at du henvender dig til den anbringende kommune eller nævner det ved næstfølgende tilsynsbesøg. Da det – som nævnt ovenfor – er den kommune, der har godkendt dig som plejefamilie, der har pligten til at tilbyde dig supervision og efteruddannelse, er det samtidig vigtigt, at du også orienterer denne og er opmærksom på, om de to kommuner taler sammen om dine behov.

Samvær og kontakt med forældre og netværk

Et plejebarn har ret til samvær og kontakt med forældre og netværk, her-

⁶⁰ Serviceloven § 142, stk. 4

⁶¹ L178, Folketingsåret 2009/2010, til pkt. 68

under søskende, bedsteforældre, venner m.fl. under anbringelsen⁶². Det er kommunen, der skal sørge for, at forbindelsen mellem barnet og dets forældre og netværk holdes ved lige, og at forældrene løbende er orienteret om, hvordan barnet har det.⁶³

Forældre, netværk og plejebørn har altså et retskrav på kontakt og samvær. Dette prioriteres højt i lovgivningen, fordi det er en af forudsætningerne for, at plejebarnet – måske – på et tidspunkt kan komme hjem og bo hos sine forældre igen.

Forældrene til plejebarnet har derfor i udgangspunktet ret til at besøge barnet i plejefamilien, og de har i udgangspunktet ret til at få besøg af plejebarnet hos sig selv.⁶⁴ Der lægges i vejledningen vægt på, at forældre og plejeforældre skal aftale rammerne for disse besøg, så de kommer til at passe begge parter.⁶⁵

Plejefamilien har i enkeltstående tilfælde lov til at afvise en forælder, der møder op for at besøge sit barn sent om aftenen eller møder op (eller

⁶² Serviceloven § 71

⁶³ Vejledningen pkt. 547

⁶⁴ Vejledningen pkt. 546

⁶⁵ Vejledningen pkt. 550

ønsker telefonkontakt med sit barn) i påvirket tilstand etc. Hvis dette gentager sig, kan plejefamilien henvende sig til kommunen.⁶⁶

Det er anbringende kommune, der regulerer samværet mellem barnet og dets forældre og netværk. Kommunen skal vægte plejebarnets behov højere end forældrenes ønsker og behov.⁶⁷ Kommunen kan – hvis det skønnes nødvendigt af hensyn til barnet – beslutte, hvor ofte, hvor og hvordan samværet skal foregå.⁶⁸ Kommunens børn- og ungeudvalg kan fx beslutte, at samværet midlertidigt skal afbrydes, eller at samværet skal overværes af en repræsentant for kommunen. Hvis forældrene og barnet (hvis det er over 15 år) er enige, kan kommunen også beslutte, at der som en slags støtte skal være en tredjepart til stede under samværet. Familieplejerens iagttagelser og betragtninger vil ofte være vigtige input i disse beslutninger.

Hvis kommunen ønsker at ændre på samværet, skal den først forsøge at indhente en udtalelse fra plejefamilien.⁶⁹ Se også afsnittet "Plejeforældres høringsret ved ændring af afgørelser" i dette kapitel.

Samarbejdet mellem forældre og plejeforældre

Et godt samarbejde mellem et plejebarns egne forældre og plejefamilien er afgørende for, at plejebarnet får det godt og trygt under sin anbringelse. Samtidig er udgangspunktet for dig som familieplejer, at du er en del af et professionelt team i kommunen, hvor der bør være relativt klart definerede roller, herunder klare aftaler mellem kommunen, forældrene og plejefamilien om forholdene under anbringelsen.

Det er kommunens opgave at sørge for, at plejebarnets forældre løbende er orienteret om barnets hverdag og situation, herunder forholdet til daginstitutionen, skolen, vennerne og fritidsaktiviteter. I praksis vil det ofte være jer som plejefamilie, der varetager denne informationspligt, men i så fald bør det være en del af den skriftlige aftale mellem kommunen og jer.⁷⁰

Det er også kommunens opgave at forebygge, at der opstår konflikter mellem dig og plejebarnets forældre. Selvom samarbejdet mellem foræl-

⁶⁶ Vejledningen pkt. 551

⁶⁷ Vejledningen pkt. 257

⁶⁸ Vejledningen pkt. 546

⁶⁹ Serviceloven § 69 stk. 5

⁷⁰ Vejledningen pkt. 547

drene og jer er defineret i aftalen med kommunen, viser erfaringen, at der til stadighed opstår situationer, der ikke har været forudset, da man som familieplejer sagde ja til opgaven, og at det som familieplejer ikke altid er lige nemt at bevare den professionelle rolle. Derfor anbefaler ministeriet også i sin vejledning, at kommunen kan afholde *“løbende møder mellem forældrene og anbringelsesstedet, så eventuelle konflikter kan tages i opløbet, fordi man får snakket ud om mulige konfliktområder”*.

I situationer, der er ved at udvikle sig til konflikter til skade for plejebarnet, bør du bede kommunen om hjælp – eventuelt i form af, at kommunen aktivt påtager sig sin forpligtelse som mægler.⁷¹

Samtidig er det vigtigt, at du fastholder, at du som familieplejer er den, der i dagligdagen er tæt på plejebarnet, og at du bør inddrages ved beslutninger om, hvordan forældresamarbejdet skal være – hvad enten det drejer sig om forældremøder i skolen, samvær med forældre og netværk, der involverer dig, eller andre ting.

Forældres rettigheder, når deres barn er anbragt

Forældre bevarer deres forældremyndighed under anbringelsen, både når anbringelsen er frivillig, og når den er med tvang. Der er en række bestemmelser i serviceloven om forældres rettigheder og muligheder, der er vigtige at være opmærksom på for dig, der har et barn i pleje. Og helt overordnet skal kommunen så vidt som overhovedet muligt udføre sine opgaver i forhold til plejebarnet i et samarbejde med barnets forældre.

Inddragelse af forældremyndighedsindehaver

Der er under en anbringelse fortsat en række forhold, som kun forældremyndighedsindehaveren eller -indehaverne kan tage stilling til (fx dåb, navngivning og konfirmation). I en række andre tilfælde (valg af læge, skole, tøjindkøb etc.) vil kommunen træffe afgørelse i samarbejde med plejeforældrene, men det bør overvejes, hvornår forældrene bør inddrages, så de fortsat oplever sig som forældre og har indflydelse på deres barns liv. Hvilke forhold, forældremyndigheden selv kan beslutte og hvilke, kommunen kan træffe afgørelse om, reguleres af, hvad der er nødvendigt af hensyn til anbringelsen.⁷²

⁷¹ Vejledningen pkt. 547

⁷² Vejledningen pkt. 539

Øvrige forældrerettigheder

- a) Forældre skal give informeret samtykke til en anbringelse, herunder også til formålet med anbringelsen.⁷³
- b) Kommunen skal tilbyde forældrene en støtteperson og har pligt til at give anden støtte til forældrene under en anbringelse.⁷⁴
- c) Forældrene skal så vidt muligt give samtykke til ændringer af handleplanen. Der skal være kontakt med forældremyndighedsindehaveren før revision af handleplanen.⁷⁵
- d) Forældre har ret til advokatbistand, når der træffes en række afgørelser, herunder opretholdelse af en anbringelse, afbrydelse af forbindelse med barnet eller ændring af anbringelsessted.⁷⁶

Plejeforældres høringsret ved ændring af afgørelser

Plejeforældre har med indførelsen af Barnets Reform den 1. januar 2011 fået en høringsret, når kommunen ønsker at:

- Træffe afgørelse om ændret samvær
- Træffe afgørelse om hjemgivelse
- Træffe afgørelse om ændret anbringelsessted.⁷⁷

Kommunen har *pligt* til at forsøge at indhente en udtalelse fra plejeforældrene, mens plejeforældrene ikke har pligt til at udtale sig. Kommunen kan ikke stille krav om, at plejeforældrenes udtalelse skal have en bestemt form – det kan være en telefonsamtale, et møde, en mail eller et brev. Kommunen har notatpligt, kommunen skal notere plejeforældrenes udtalelse i børnesagen og tage "passende hensyn" til den, herunder under alle omstændigheder forholde sig til denne. Plejeforældrenes udtalelse skal vedlægges en eventuel klagesag. Plejeforældre får ikke med denne høringsret partsstatus og kan dermed heller ikke anke en afgørelse, der ikke følger en plejefamilies udtalelse. Ved akutte sager kan kommunen undlade at høre plejefamilien, inden afgørelsen træffes,

⁷³ Serviceloven § 50

⁷⁴ Serviceloven § 54

⁷⁵ Serviceloven § 70

⁷⁶ Serviceloven § 72

⁷⁷ Serviceloven § 69 stk. 5

men plejefamilien skal høres bagefter, og en eventuel udtalelse lægges ved sagen.⁷⁸

Plejbørns rettigheder under anbringelsen

Helt generelt hedder det i serviceloven, at børn og unge skal *inddrages* i alle beslutninger, der angår dem, og deres synspunkter skal *"tillægges passende vægt i overensstemmelse med alder og modenhed"*.⁷⁹

Herudover har plejebarnet nogle formelle *rettigheder/klageadgange* i forbindelse med en række af de afgørelser, kommunen træffer – eller ønsker at træffe.

Endelig er der regler om *støtteperson og bisidder* i forhold til plejebarnet.

Børnesamtalen under anbringelsen

Når et barn er anbragt, skal anbringende kommune mindst to gange årligt under besøg på anbringelsesstedet har en samtale med det anbragte barn.⁸⁰

Formålet er at få et førstehåndsindtryk af barnet eller den unge, herunder barnets/den unges egen vurdering af situationen. Som hovedregel skal samtalen foregå, uden at der er voksne fra anbringelsesstedet til stede – og formålet med det er, at barnet eller den unge frit skal kunne udtale sig om forholdene under anbringelsen uden at tage hensyn til eventuelle reaktioner fra de voksne på anbringelsesstedet (plejefamilien).

Der kan dog være særlige tilfælde, hvor hensynet til barnet eller den unge taler imod en samtale – så skal den ikke gennemføres.

Det er vigtigt som familieplejer ikke at føle børnesamtalen som vendt mod sig og herved indirekte komme til at stå i vejen for barnets udbytte af samtalen. Hjælp i stedet plejebarnet til at forstå, at det har lov til at fortælle kommunen om sine egne oplevelser og følelser.

Formålet med børnesamtalen er blandt andet at få plejebarnets holdning til en eventuel justering eller ændring af handleplanen. En revision af handleplanen skal så vidt muligt ske med inddragelse af barnet eller den unge.⁸¹

⁷⁸ Vejledningen pkt. 544

⁷⁹ Serviceloven § 46

⁸⁰ Serviceloven § 70

⁸¹ Vejledningen pkt. 299

Samvær med forældre og netværk

Et barn eller en ung, der er anbragt, har ret til samvær og kontakt med forældre og netværk under anbringelsen. Og plejebarnets eller den unges behov og ønsker skal af kommunen tillægges større vægt end forældrenes. Børn (og unge) over 12 år kan indbringe en afgørelse om samvær med deres forældre eller personer i deres netværk, for det sociale nævn⁸² efter reglerne i retssikkerhedsloven (hvilket betyder, at klagen ikke har opsættende virkning).

Valg af anbringelsessted/flytning fra anbringelsessted

Den generelle lovbestemmelse om, at barnet eller den unges synspunkter skal tillægges passende vægt, gælder selvfølgelig også, både hvis barnet eller den unge ikke føler sig tilpas i plejefamilien, eller hvis det er utilfreds med en beslutning om, at det skal flyttes fra plejefamilien. Plejebarnet har derudover nogle rettigheder i sådanne situationer.

Et plejebarn over 12 år, der er utilfreds med sit anbringelsessted, er utilfreds med, at det skal flytte fra sit aktuelle anbringelsessted, eller er utilfreds med længden af hjemgivelsesperioden, kan klage til det sociale nævn.⁸³ Klager over kommunens valg af anbringelsessted eller kommunens afgørelse om, at en anbringelse ikke skal opretholdes, har opsættende virkning medmindre særlige forhold gør sig gældende. Det betyder, at der ikke må foretages nogen ændringer, før der er truffet en afgørelse af nævnet.⁸⁴

Et plejebarn over 15 år kan trække sit samtykke til en frivillig anbringelse tilbage. I så fald skal kommunen tage stilling til spørgsmålet indenfor syv dage. Kommunen har flere muligheder, hvis den ikke mener, at den unges anbringelse skal stoppe.

Kommunen kan træffe afgørelse om en hjemtagelsesperiode på op til 6 måneder, hvor barnet skal blive på sit anbringelsessted. Hjemtagelsesperioden skal sikre, at hjemgivelsen for barnet bliver så skånsom og gradvis som mulig, at der er mulighed for at træffe beslutninger om hjælp til familien og barnet eller den unge i forbindelse med hjemgivelsen, og at

⁸² Serviceloven § 167

⁸³ Serviceloven § 167

⁸⁴ Retssikkerhedsloven § 72

kommunen får mulighed for at vurdere, om der er grundlag for en tvangsmæssig anbringelse.

En beslutning om en tvangsmæssig anbringelse (eller et tvangsmæssigt skift i anbringelsessted) træffes af Børn- og ungeudvalget.

Hvis Børn- og ungeudvalget træffer en afgørelse, som den unge over 12 år er utilfreds med, kan den unge med nogle få undtagelser indenfor fire uger indbringe afgørelsen for Ankestyrelsen.⁸⁵ Det har normalt ikke opsættende virkning. Den unge skal tilbydes gratis advokatbistand og den unge skal have at vide, at han eller hun kan få aktindsigt og har ret til at udtale sig, inden der træffes en afgørelse.

Den unge – og i øvrigt også plejebørn over 12 år, hvis det er forældrene, der har indbragt sagen for Ankestyrelsen – har ret til at få dækket transportudgifter, når afgørelsen behandles ved Ankestyrelsen.

I sidste instans kan den unge, hvis han eller hun fortsat er utilfreds med en afgørelse, indenfor fire uger kræve at få afgørelsen prøvet ved domstolene.⁸⁶

⁸⁵ Serviceloven § 168

⁸⁶ Serviceloven § 169

Støtteperson

Plejebarnet skal allerede inden anbringelsen have fået hjælp fra kommunen til at finde en person i barnets familie eller netværk, der kan være støtteperson for barnet under anbringelsen. Kommunen kan efter behov dække støttepersonens udgifter til telefon, transport og lign.⁸⁷

Bisidder

Hvis plejebarnets sag behandles af kommunen eller af Børn- og ungeudvalget, har barnet eller den unge ret til en bisidder.⁸⁸ Kommunen har dog visse muligheder for at afvise, at en bisidder deltager i bestemte møder. Barnet eller den unge kan klage over en sådan afgørelse til det sociale nævn, uden at det dog har opsættende virkning.

Lommepenge og tøjpenge

Den anbringende kommune skal udbetale lommepenge og tøjpenge til plejebarnet. Se KL's taksttabel for de aktuelle satser.

Tavshedspligt og videregivelse/indhentelse af oplysninger

For familieplejere gælder de almindelige regler i straffeloven og forvaltningsloven om tavshedspligt og videregivelse af oplysninger, som er pålagt enhver, der er ansat i eller udfører en opgave for en kommune.

Reglerne om tavshedspligt og begrænsningen i adgangen til at give personfølsomme oplysninger videre er lavet for at beskytte borgernes privatliv. Og dette hensyn vejer tungere end ønsket om en forvaltning og et behandlingssystem, der frit kan udveksle oplysninger. Og også tungere end et eventuelt ønske fra en familieplejer om at vide mest muligt for at kunne yde den bedste indsats.

Som beskrevet i afsnittet om handleplanen skal du som familieplejer have så mange oplysninger af anbringende kommune, at du kan udføre dit arbejde ordentligt. Det er i denne sammenhæng kommunens ansvar, at du ikke får udleveret fortrolige oplysninger om f.eks. plejebarnets familie, medmindre hvert enkelt af barnets familiemedlemmer har givet samtykke til det.

⁸⁷ Serviceloven § 68b og vejledningen pkt. 528

⁸⁸ Serviceloven § 48a

Fortrolige oplysninger

Der skelnes mellem to typer af fortrolige oplysninger:

Oplysninger om rent private forhold er oplysninger om race, religion, hudfarve, politiske og foreningsmæssige, seksuelle forhold, oplysninger om helbred, væsentlige sociale problemer, misbrug og lignende.

Andre fortrolige oplysninger er fx oplysninger om økonomiske forhold, arbejds- og ansættelsesforhold og boligforhold.

Men du kommer under alle omstændigheder gennem tiden i besiddelse af meget personlige og private oplysninger om plejebarnet og dennes familie.

Spørgsmålet er, hvor mange og hvilke af disse oplysninger, du må give videre – og til hvem?

Det mest grundlæggende princip er, at du har tavshedspligt i henhold til straffeloven og forvaltningsloven.⁸⁹ Det betyder, at du ikke må videregive fortrolige oplysninger til uvedkommende.

Uvedkommende personer er i denne sammenhæng både din egen familie og venner eller andre familieplejere, der deltager i fx i supervisionsgrupper eller netværk. Uvedkommende personer kan også være personer, der selv i deres arbejde er underlagt tavshedspligt. Det er altså ikke ansvarsfritagende, at du og andre "bare" i fællesskab beslutter, at det I taler om, siger I ikke videre. Det er heller ikke ansvarsfritagende at du handler i god tro – at du mener, at det kan gavne plejebarnet, at andre, der

⁸⁹ Straffeloven § 152 og forvaltningsloven § 27

kommer i dit hjem, kender barnets historie og derved bedre kan forstå det.

Journalister vil i denne sammenhæng også blive betragtet som uvedkommende. Også selvom du måtte mene, at det i et konkret sagsforløb vil være til gavn for plejebarnet, at medierne interesserer sig for sagen.

Overfor dette grundlæggende princip står, at du godt må give fortrolige oplysninger videre i visse situationer.

- For det første, hvis den, oplysningerne handler om, har givet samtykke – eller forældremyndighedsindehaveren har givet tilsagn på plejebarnets vegne.
- For det andet må du altid udveksle fortrolige oplysninger med den forvaltning, der fører tilsynet.
- For det tredje må du i samme omfang som andre borgere videregive fortrolige oplysninger til en anden forvaltningsmyndighed fx PPR, såfremt det er af hensyn til barnets tarv. Skole og daginstitutioner er i denne sammenhæng ikke at betragte som den del af "forvaltningen" som du er berettiget til at videregive fortrolige oplysninger til!

Videregivelse af fortrolige oplysninger til private instanser – som f. eks. tandlægen, lægen eller en privatpraktiserende psykolog – reguleres af straffeloven. Denne persongruppe må du kun give fortrolige oplysninger, hvis det er berettiget. Lægen, der eksempelvis efterspørger oplysninger, skal derfor alene informeres om det, der er relevant for at kunne behandle barnet korrekt. Hvis plejebarnet går med en klassekammerat hjem, kan der være tilfælde, hvor klassekammeratens forældre skal have enkelte oplysninger, der vil beskytte plejebarnet mod u hensigtsmæssige situationer mv.

I langt de fleste tilfælde af dagligdagens forhold og situationer er det muligt at give de informationer, det er relevant for modtageren at modtage, uden at man overtræder sin tavshedspligt!

Hvis du bliver i tvivl om, hvorvidt en oplysning er omfattet af tavshedspligten, eller om den kan gives videre til tandlægen, børnehaven eller klasselæreren, anbefales det at kontakte anbringende kommune. Det er kommunen, der er ansvarlig i plejebarnets sag.

Hvis man videregiver fortrolige oplysninger, kan man straffes med bøde eller fængsel i op til seks måneder.

Som tommelfingerregel kan man anvende det princip alene at fortælle meget kortfattet og derpå lade modtageren stille spørgsmål. Det er ofte meget lettere for dig på den måde at styre, hvad du svarer på, frem for at løbe risikoen at tale over sig ved at give oplysninger, der i princippet er nødvendige for modtageren for at kunne agere i en given situation.

Underretningspligt

Alle borgere i landet har pligt til at underrette kommunen, hvis borgeren får *kendskab* til, at et barn under 18 år udsættes for "*vanrøgt eller nedværdigende behandling*", eller hvis barnet på anden måde befinder sig under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare.⁹⁰

Familieplejere er underlagt skærpet underretningspligt.⁹¹ Det betyder, at blot du via dit familieplejearbejde har en *formodning* om, at et barn – for eksempel plejebarnet selv eller en bror eller søster til plejebarn – har brug for særlig støtte, så skal du underrette kommunen. Din underretningspligt går forud for tavshedspligten. Det vil sige, at du også kan have pligt til at underrette om tavshedsbelagte oplysninger.

Når du har foretaget en underretning til kommunen, har du mulighed for at få oplyst, om underretningen har givet anledning til undersøgelser eller foranstaltninger efter serviceloven. Du skal rette henvendelse til kommunen og spørge om din underretning har resulteret i, at kommunen har iværksat undersøgelser eller foranstaltninger. Du har ikke mulighed for

⁹⁰ Serviceloven § 154

⁹¹ Serviceloven § 153

at få nærmere oplysninger om undersøgelsen/foranstaltningens karakter.

Læs mere om underretningspligt i "Bekendtgørelse om underretningspligt over for kommunen efter lov om social service".

Magtanvendelse

Bekendtgørelsen om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, præciserer, at magtanvendelse kun må bruges overfor børn og unge på opholdssteder og døgninstitutioner. Det betyder, at familieplejere ikke må benytte sig af magtanvendelse, for eksempel fastholdelse.

Magtanvendelse ved *akut nødværge* er dog straffri, hvis den er nødvendig for at beskytte én selv, og magtanvendelsen står i et rimeligt forhold til den risiko, man er udsat for.⁹²

⁹² BEK nr. 1093 af 21/09/2010

Videreførelse af en anbringelse

Kommunen (børn- og ungeudvalget) har mulighed for at opretholde en anbringelse, selvom anbringelsesgrundlaget er faldet bort, hvis for eksempel plejebarnet er blevet så knyttet til sin plejefamilie, at det vil være til barnets bedste fortsat at bo hos plejefamilien på trods af forældrenes ønske om at få barnet hjem.

Barnet skal mindst have været anbragt i tre år, for at bestemmelsen kan bruges, men det behøver ikke at have været anbragt på samme anbringelsessted i de tre år.

Der kan kun træffes beslutning om fortsat anbringelse efter denne bestemmelse, hvis der er et samtykke fra børn, som er fyldt 15 år.⁹³

Tvangsanbringelse af de 0-1-årige

I særlige tilfælde kan kommunen (børn- og ungeudvalget) beslutte, at en anbringelse af en 0-1-årig skal gælde i tre år. Det kræver, at de forhold, der har begrundet anbringelsen, skønnes at vare ved i denne periode. Formålet med bestemmelsen⁹⁴ er at skabe ro for barnet. I denne treårige periode skal anbringelsesgrundlaget ikke prøves.

Hjemtagelsesperiode

Hvis et barn skal hjemgives, er kommunen forpligtet til at fastlægge en hjemgivelsesperiode på fra 0 til 6 måneder.

Hjemtagelsesperioden skal sikre, at hjemgivelsen for barnet bliver så skånsom og gradvis som mulig, at der er mulighed for at træffe beslutninger om hjælp til familien og barnet eller den unge i forbindelse med hjemgivelsen, og at kommunen får mulighed for at vurdere, om der er grundlag for en tvangsmæssig anbringelse.⁹⁵

Øget mulighed for tvangsadoption

Adoptionsloven⁹⁶ giver mulighed for adoption uden samtykke *“for at sikre børn, der ellers ville have været anbragt hele deres barndom, en mulighed for kontinuitet og stabilitet i de tilfælde, hvor det vurderes, at forældrene*

⁹³ Serviceloven § 68a og vejledningen pkt. 575-582

⁹⁴ Serviceloven § 62, stk. 5 og vejledningen pkt. 369-375

⁹⁵ Serviceloven § 68 og vejledningen pkt. 564-566

⁹⁶ Adoptionsloven § 9

aldrig ville kunne tage sig af dem og give dem en stabil familierelation".⁹⁷

Tvangsadoption kan blandt andet komme på tale i disse tilfælde:

- Hvis et barn er under et år, og det er godtgjort, at forældrene varigt vil være ude af stand til at drage omsorg for barnet og heller ikke vil være i stand til at spille en positiv rolle for barnet under samvær.
- Hvis et barn har været anbragt udenfor hjemmet i mindst tre år, og det er godtgjort, at forældrene varigt vil være ude af stand til at drage omsorg for barnet.

Tvangsadoption af børn, der er anbragt udenfor hjemmet, kræver en godkendelse i Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen

Som nævnt ovenfor er familieplejere ikke part i plejebarnets sag. Det betyder blandt andet, at du ikke selv kan klage til det sociale nævn, hvis kommunen træffer en afgørelse, du som familieplejer mener, skader barnet. Du kan heller ikke anke en afgørelse til Ankestyrelsen.

Du har dog som alle andre borgere i Danmark den mulighed, at du kan underrette Ankestyrelsen, hvis du mener, at der er forhold i plejebarnets tilværelse, der trænger til at blive rettet op på, og du ikke synes, at kommunen er lydhør overfor dette. Eller hvis kommunen har truffet en afgørelse i plejebarnets sag, og du mener, at denne afgørelse strider mod plejebarnets bedste.

Hvis en borger henvender sig til Ankestyrelsen, fordi borgeren er bekymret over en sådan afgørelse, *skal* styrelsen tage sagen op, det vil sige rekvirere alle akter fra kommunen og – hvis man finder, at kommunen ikke har gjort sit arbejde godt nok – pålægge kommunen at træffe en ny afgørelse. Ankestyrelsen kan også pålægge kommunen at gennemføre denne nye afgørelse indenfor en bestemt tidsfrist. Den slags sager kalder Ankestyrelsen for underretningssager.⁹⁸

Ankestyrelsen har derudover den mulighed *af sig selv* at en sag op, hvis styrelsen for eksempel via medieomtale af en sag får en mistanke om, at en kommune har handlet utilstrækkeligt. Hos Ankestyrelsen kaldes

⁹⁷ Vejledningen pkt. 660

⁹⁸ Serviceloven § 65

både underretningssagerne og de sager, de tager op af sig selv, for egen-driftsager.

Ankestyrelsen har derudover en døgntelefon – "Ankestyrelsens Anbringelses-hjælp" – hvor borgere kan ringe, hvis de er så bekymrede for et barns eller en ungs ve og vel, at de ikke vurderer, at det kan vente til normal åbningstid. Telefonnummeret er **22 82 31 50**.

Ferie

At være familieplejer er et ganske særligt arbejde, også i forhold til begrebet "ferie". Når du skal tilrettelægge ferien, skal du tage stilling til, om ferien helt eller delvist skal afholdes med eller uden plejebarnet eller plejebørnene.

Udgangspunktet for denne overvejelse bør være både ansættelseskontrakten og den aftale om anbringelsen, som er indgået med anbringende kommune. Det er dog altid dig suverænt, der afgør, om ferien skal afholdes med eller uden plejebørn. Og at det er kommunens ansvar at sikre, at der er andre steder at være for plejebarnet – enten i egen familie eller netværk eller i en aflastningsfamilie – hvis du beslutter dig for at holde ferie uden plejebarnet.

Socialpædagogerne anbefaler, at kommunen og du hvert år i god tid inden ferieårets begyndelse i fællesskab planlægger ferien for det kommende ferieår, således at de fleste behov for alle parter kan tilgodeses.

Nedenfor gennemgås de vigtigste regler omkring familieplejeres afholdelse af ferie. Kontakt dit lokale kredskontor, hvis du har spørgsmål derudover.

Grundlæggende regler

Familieplejere er omfattet af ferieloven og har dermed ret til at holde ferie på samme vilkår som øvrige lønmodtagere på det danske arbejdsmarked. Undtaget herfor er dog familieplejere, der etablerer familiepleje som selvstændig virksomhed. Familieplejere er ikke omfattet af KTO's ferieaftale.

At familieplejere er omfattet af ferieloven, giver dig en række automatiske rettigheder. Du har altid ret til 25 dages ferie på et *ferieår*, uanset hvem der skal betale ferien. Ferieåret går fra 1. maj til 30. april året efter. Og du optjener en ret til 2,08 dages *betalt* ferie for hver måneds ansættelse i et kalenderår eller *optjeningsår*. Kalenderåret/optjeningsåret løber fra 1. januar til 31. december.

Du har som andre lønmodtagere også ret til en hovedferie på tre sammenhængende uger, der skal ligge i perioden 1. maj til 30. september. De to resterende uger skal som udgangspunkt afholdes ugevist.

På nogle punkter adskiller familieplejere sig fra øvrige lønmodtagere.

- For det første har myndighederne godkendt, at familieplejere på grund af deres særlige arbejde, kan vælge at holde deres ferie sammen med plejebarnet eller -børnene. Familieplejere kan altså holde ferie samtidig med, at de i realiteten er på arbejde. Det får nogle konsekvenser for f.eks. udbetaling af den 5. ferieuge (se denne).
- For det andet indgår familieplejere ofte i flere ansættelsesforhold – ofte med flere forskellige kommuner. I disse tilfælde har man som familieplejer lov til at holde særskilt ferie i forhold til hvert ansættelsesforhold.

Varsling

Som udgangspunkt skal ferie lægges efter forhandling mellem dig og anbringende kommune. Hvis kommunen i stedet ønsker selv at bestemme, skal kommunen varsle overfor dig, hvornår ferien skal afholdes. For hovedferien gælder, at kommunen skal varsle denne senest tre måneder før afholdelsen. For de resterende uger skal varslet være hos dig senest en måned før ferien.

Har du som familieplejer flere ansættelsesforhold skal den eller de anbringende kommuner varsle afholdelse af ferie for hvert af ansættelsesforholdene, hvis ikke der er indgået nogen aftale om afholdelse af ferien.

Ferie med/uden løn

I de tilfælde, hvor du har været ansat hos den anbringende kommune hele optjeningsåret, har du som nævnt i det følgende ferieår krav på fuld løn og ferietillæg, når du holder ferie.

Hvis du kun delvist eller slet ikke har været ansat i kommunen i optjeningsåret, vil kommunen trække dig i lønnen i forhold til det antal feriedage, det er aftalt parterne imellem.

Hvis du har optjent ret til feriepenge i et tidligere ansættelsesforhold, vil feriepengene blive udbetalt, når du holder ferien, uanset om ferien holdes med eller uden plejebørn.

Det vil normalt være således, at der ikke kan udbetales løn samtidig med, at du får feriepenge fra et tidligere ansættelsesforhold.

Men Ferielovskontoret oplyser i en skrivelse helt tilbage fra 2004 at "... der ifølge ferieloven ikke er noget til hinder for, at den ene familieplejer får overdraget plejebarnet, mens den anden familieplejer holder ferie, uanset om familieplejerne er ægtefæller".

Arbejdsdirektoratet har – for nylig – mundtligt bekræftet, at der således ikke er noget i vejen for, at en familieplejer, der har barnet med på ferie, opbærer sit sædvanlige plejevederlag fra kommunen, og at der samtidig udbetales feriegodtgørelse optjent fra tidligere arbejdsgiver jf. ovenstående.⁹⁹

Din arbejdsgiver (den anbringende kommune) kan kun pålægge dig at holde ferie, når du har ret til betaling for feriedagene fra din nuværende eller tidligere arbejdsgiver. Din arbejdsgiver kan dermed ikke bestemme, at du skal holde ferie for egen regning.

Vederlagsnedsættelse og feriepenge

Hvis du i optjeningsåret (det kalenderår, der går forud for ferieåret) har haft en løn, der enten var mere end 20 procent højere eller mere end 20 procent lavere end den, du har, når du går på ferie, vil det få indflydelse på dine feriepenge. Hvis du er gået *ned* i vederlag, skal dine feriepenge beregnes ud fra den højere løn, du havde i optjeningsåret. Hvis du er gået *op* i løn, beregnes feriepengene af den lavere løn, du havde tidligere.

20 procentsreglen gælder med andre ord begge veje ifølge ferieloven.

⁹⁹ Pensionsstyrelsen har pr. 1. januar 2011 overtaget ansvaret for ferieloven fra Arbejdsdirektoratet

Du kan læse mere om 20 pct. reglen i Pensionsstyrelsens ferievejledning til familieplejere. Vejledningen kan du finde på forbundets familieplejehjemmeside under løn og ansættelsesvilkår.

Ferietillæg

Som familieplejer optjener du ifølge ferieloven et ferietillæg i optjeningsåret.

Ferietillægget udgør én procent af lønnen. Udbetalingen af ferietillægget er uafhængig af, om ferien holdes med eller uden plejebørn.

Omkostningsdækkende ydelser

Når du og din familie holder ferie med plejebarnet, får du udbetalt de normale omkostningsdækkende ydelser som for eksempel kost og logi.

Når du holder ferie uden plejebarnet, bliver der som udgangspunkt ikke udbetalt omkostningsdækkende ydelser. Dog er det sådan, at hvis familieplejeren under ferien løser opgaver eller stiller faciliteter til rådighed, skal der udbetales ydelser til dette – det kan for eksempel være betaling for logi.

Reglerne om omkostningsdækkende ydelser under ferien gælder, uanset om du har optjent ret til løn eller ej.

Udbetaling af feriepenge efter ferieårets udløb

Hvis du ikke har hævet dine feriepenge inden ferieårets udløb, tilfalder beløbet som udgangspunkt Arbejdsmarkedets Feriefond. I en række særlige tilfælde kan feriepengene dog udbetales efter regler, der administreres af Pensionsstyrelsen.

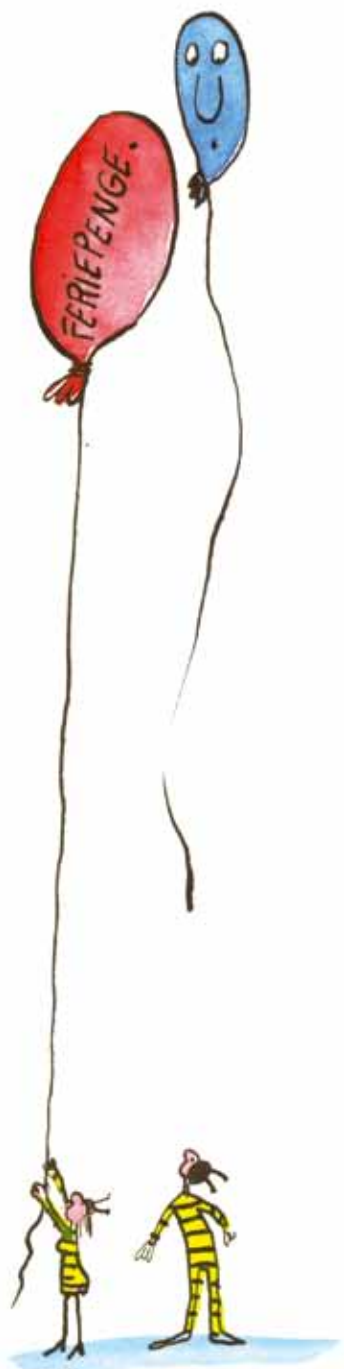
Hvis du har uhævede feriepenge efter ferieårets udløb, opfordres til, at du kontakter dit kredskontor.

Den 5. ferieuge

Familieplejere har på samme måde som andre lønmodtagere ret til at få den 5. ferieuge udbetalt efter ferieårets afslutning, hvis den 5. ferieuge ikke er holdt som ferie.

Hvis du beder om at få den 5. ferieuge udbetalt, kan kommunen ikke afvise dette med henvisning til, at kommunen "troede", at du havde holdt den.

Efter reglerne i ferieloven skal afholdelse af ferie enten forhandles

mellem arbejdstager (familieplejer) og arbejdsgiver (anbringende kommune) eller varsles af kommunen. Det betyder, at kommunen har pligt til at have klarhed over, hvornår en ansat holder ferie. Og hvis kommunen ikke kan godtgøre, at du har holdt den 5. ferieuge, skal feriepengene udbetales.

Retten til at få overført ferie

Lønmodtagere, der ikke er omfattet af en kollektiv overenskomst – og det er familieplejere ikke – kan aftale med deres arbejdsgiver, at optjent ferie ud over 20 dage kan overføres til det følgende år. Dette gælder selvfølgelig kun, når du har optjent ret til ferie ud over 20 dage hos din nuværende arbejdsgiver – altså typisk efter mere end 10 måneders ansættelse.

Fratræden og feriepenge

Når et plejeforhold ophører, har en familieplejer krav på feriepenge fra anbringende kommune.

Feriepengene svarer til 12,5 procent af den ferieberettigede løn både for det indeværende optjeningsår og for den del af det tidligere optjeningsår, der endnu ikke er afholdt ferie for.

Sagt på en anden måde: Da optjeningsåret og ferieåret ikke følges ad, vil du – medmindre du slutter dit ansættelsesforhold den 31. december – have feriepenge til gode for perioder i to optjeningsår.

Der udbetales ikke feriepenge for omkostningsdækkende ydelser.

Ferie og aflastning

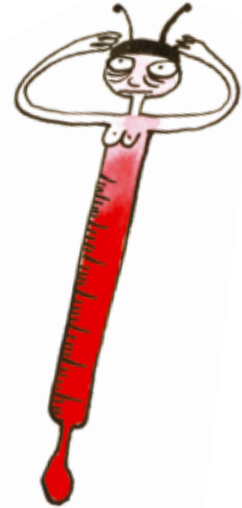
Familieplejere, der ansættes til aflastningsopgaver, er også omfattet af ferieloven. Det gælder, uanset om aflastningen er en selvstændig foranstaltning eller det er en del af en døgnanbringelse. Det betyder, at hvis du som familieplejer ansættes i en kortvarig aflastningsopgave, har du krav på 12,5 procent feriepenge efter de almindelige regler for den periode, aflastningsopgaven varer.

Barsel og sygdom

At stå overfor længerevarende sygdom eller blive gravid er nogle af de situationer, hvor arbejdet som familieplejer giver anledning til størst udfordringer. Det gør det selvfølgelig, fordi dit hverdags- og arbejdsliv er skruet sammen på en måde, hvor du ikke "bare" kan melde dig syg eller

gå på barselsorlov. Teknisk set er familieplejere dækket ind som alle andre ved sygdom eller graviditet. Men at gå på barselsorlov eller på sygedagpenge kan få store konsekvenser for dine plejebørn og dig selv.

Derfor er det vigtigt, at du så hurtigt som muligt, hvis du står overfor enten en graviditet eller længe-revarende sygdom – ud over at orientere din egen bopælskommune – kontakter dit kredskontor. Reglerne er indviklede, og du skal have hjælp til at få overvejet de forskellige løsningsmuligheder. Og du skal have tid at "mærke efter", hvad der vil være holdbart for din familie, hvad der er overskud til, og hvad der er muligt.

Barsel

Teknisk set kan en familieplejer ikke fyres på grund af graviditet. I praksis forholder det sig ofte anderledes, da nogle familieplejere har skrevet under på en kontrakt, hvor der står, at der ikke må være børn i familien, der er yngre end plejebarnet. Det er vigtigt at få drøftet dette forhold med anbringende kommune så hurtigt som muligt af hensyn til plejebarnet.

Derudover er der nogle helt fundamentale spørgsmål, du som familieplejer står overfor ved en graviditet:

Vil du kunne drage omsorg for plejebarnet/plejebørnene under graviditeten og efter fødslen? Her er det vigtigt at være ærlig overfor dig selv, din familie og kommunen. Hvis du kan svare "ja" til dette spørgsmål, vil løsningen være, at du ikke tager barselsorlov. Husk under alle omstændigheder at orientere kommunen om din graviditet.

Hvis du svarer "nej", vil plejetilladelsen så kunne overføres til din mand under dele af graviditeten og i den nødvendige periode efter fødslen? Drøft i god tid med kommunen, om dette kan lade sig gøre – afhængigt af plejeanbringelsen kan det betyde, at din mand skal tage orlov fra sit arbejde eller evt. gå ned i tid. Hvis plejetilladelsen overføres til din mand, har du krav på barselsdagpenge (men ikke løn/vederlag, medmindre dette er præciseret i kontrakten).

Hvis løsningen bliver, at du overfører plejetilladelsen til din mand, og du ud over at være familieplejer også har offentligt pædagogarbejde, vil der blive udbetalt løn under orloven fra dette arbejde i henhold til barsels-

aftalen (se Socialpædagogernes pjece om graviditet og barsel på www.sl.dk).

Endelig kan du overveje, om den periode, hvor du skønner, at du ikke kan tage vare på dine plejebørn, vil være af så kort varighed, at du skal søge at få en støtteperson i hjemmet. Nogle kommuner er villige til dette for at bevare plejeforholdet.

Alle disse overvejelser kan måske ende med, at du ikke ser anden udvej end at afbryde plejeforholdet. Også her er det vigtigt at have kontakt til dit kredskontor, der kan rådgive dig om, hvordan du bedst forholder dig.

Sygdom

Mange af de overvejelser, du som familieplejer skal gøre dig, hvis du bliver (langvarigt) syg, er de samme som ved graviditet. Dette betyder i langt de fleste tilfælde, at en familieplejer, der er syg, ikke sygemelder sig overfor anbringende kommune og dermed fortaber retten til at få udbetalt sygedagpenge for arbejdet som familieplejer.

Men hvis du når til det resultat, at du vælger at melde dig syg over for anbringende kommune (og enten overfører plejetilladelsen til din ægtefælle eller afbryder plejeforholdet), er reglen, at anbringende kommune skal betale dine sygedagpenge de første to uger, hvis plejeforholdet har varet mere end otte uger, og indtægten omregnet til timer svarer til mindst 74 timer. Herefter overgår du til din egen kommune, hvor du også skal hente vejledning om sygedagpenge.

Hvis du har anden beskæftigelse ved siden af familieplejearbejdet, vil du i visse situationer kunne vælge kun at sygemelde dig fra dette arbejde. Det er normalt en forudsætning for, at man kan få sygedagpenge, at man er uarbejdsdygtig – hvilket som nævnt for en familieplejer betyder, at man ikke har plejebørn boende. Det er dog anerkendt, at man – hvis man har flere typer beskæftigelse samtidig – i visse situationer på baggrund af en lægelig vurdering godt kan være sygemeldt fra det ene ansættelsesforhold og raskmeldt i det andet, uden at en ret til eventuel løn under sygdom bortfalder. Arbejdsgiveren skal dog være berettiget til refusion. Situationen kan være kompliceret, så det må anbefales, at du – hvis du står overfor en sådan situation – tager kontakt til Socialpædagogernes lokale kredskontor samt bopælskommunen, som udbetaler sygedagpenge, for at få afklaret dine rettigheder i det konkrete tilfælde.

Plejebarns 1. sygedag og omsorgsdage

Hvis du har et andet arbejde ved siden af, og er omfattet af en overenskomst eller aftale, der giver dig ret til frihed ved barnets 1. og eventuelt 2. sygedag, vil du være omfattet af disse regler, såfremt plejebarnet bliver sygt.

Derimod vil du normalt ikke være omfattet af de regler, der omhandler omsorgsdage indenfor forskellige overenskomstområder.

Arbejdsskade

Arbejdsskadestyrelsen har tidligere meldt ud, at familieplejere ikke er omfattet af personkredsen i Lov om arbejdsskadesikring, fordi Arbejdsskadestyrelsen har vurderet, at familieplejere var at betragte som selvstændige.

Ankestyrelsen har i marts 2010 truffet flere principielle afgørelse om denne problemstilling.

Ankestyrelsen har i principafgørelse nummer 45-10 meldt ud, at familieplejere er omfattet af personkredsen i arbejdsskadeloven. Familieplejere anses for at være i et tjenesteforhold i forhold til kommunen, og bliver dermed betragtet som ansatte. Ankestyrelsen har således underkendt Arbejdsskadestyrelsens fortolkning af lovens personkreds.

Hvis en familieplejer er udsat for en arbejdsulykke i forbindelse med plejebarnet, skal ulykken anmeldes til den anbringende kommune. Er der tale om en erhvervssygdomssag som følge af mange års belastninger som familieplejer, skal lægen som udgangspunkt anmelde sygdommen til Arbejdsskadestyrelsen.

Arbejds miljø

Arbejds miljøloven retter sig mod at forebygge fysiske og psykiske belastninger ved arbejdet. Derfor har KL og Socialpædagogerne udarbejdet branchevejledningen "Familieplejernes arbejds miljø". Vejledningen er godkendt af Arbejdstilsynet. Den beskriver de belastninger, du kan komme ud for som familieplejer, hvordan belastningerne kan mindskes og hvilke værktøjer, der kan anvendes. Vejledningen behandler blandt andet:

- Hvordan man får hjælp til at forbedre arbejds miljøet
- Det psykiske arbejds miljø
- Ergonomiske belastninger og de fysiske rammer
- Arbejdspladsvurderingen
- Anmeldelse af arbejdsskader
- Regler af betydning for familieplejeres arbejds miljø

Siden vejledningen blev udsendt, er arbejdet i eget hjem blevet omfattet af bestemmelserne om sikkerhedsorganisation. Du skal som familieplejer derfor indgå i en sikkerhedsgruppe og være med til at vælge en sikkerhedsrepræsentant. Sikkerhedsgruppen skal blandt andet sikre, at arbejdsskader anmeldes, og medvirke til arbejdspladsvurderingen.

Som familieplejer er det vigtigste, du kan gøre for at sikre dit arbejds miljø, at:

- Udarbejde en skriftlig arbejdspladsvurdering, sende den til sikkerhedsgruppen og sammen med gruppen følge op på handlingsplanen.
- Sørge for, at du får anmeldt eventuelle arbejdsskader
- Rejse arbejds miljømæssige problemer i overensstemmelse med vejledningen "Familieplejernes arbejds miljø".
- At indgå i den anbringende kommunes sikkerhedsorganisation

Du kan hente branchevejledningen på www.sl.dk. Den indeholder også en checkliste til brug for en arbejdspladsvurdering. Du kan også se Socialpædagogernes forslag til en arbejdspladsvurdering under projekt Den Gode Arbejdsplads.

Forsikring

Udgangspunktet for de fleste forsikringsselskaber er, at et plejebarn er dækket af familieplejerens private indbo- og ansvarsforsikring på linje med familiens egne børn. Normalt står det skrevet direkte i policen. Det anbefales dog, at du sikrer dig dette ved en henvendelse til dit forsikrings-selskab og eventuelt får det bekræftet på tryk.

Indboforsikringen dækker normalt ved brand, tyveri og vandskader på husstandens indbo – herunder plejebarnets. Ansvarsforsikringen dækker skader på mennesker og ting udenfor husstanden, der forvoldes af de personer, der er omfattet af forsikringen, herunder altså også plejebarnet.

Der er to situationer, der typisk vil kunne volde problemer forsikringsmæssigt i en plejeanbringelse.

Den ene er, hvis plejebarnet med forsæt ødelægger ting eller forvolder personskade i familieplejerens hjem. Den anden er, hvis plejebarnet med forsæt forvolder skade på mennesker eller ting udenfor husstanden.

I den første situation, hvor et plejebarn kommer til at ødelægge indbo i plejefamilien (eller gør det med forsæt) eller forvolder personskade i husstanden, dækkes dette ikke af husstandens indboforsikring eller ansvarsforsikring.

Hvis familieplejeren eller kommunen i et konkret plejeforhold kan forudse, at der er stor risiko for, at plejefamiliens indbo kan blive ødelagt, eller der er risiko for personskade, kan kommunen ved kontraktindgåelsen købe en egentlig kasko- (all-risk) forsikring, der dækker alle skader på indbo og personer i plejefamilien. Alternativt kan man ved kontraktindgåelsen blot aftale, at kommunen dækker tingskader over et vist beløb. Husk at sørge for, at det er kommunen og ikke plejefamilien, der hæfter for en eventuel selvrisiko.

I den anden situation, hvor plejebarnet med forsæt forvolder skade på ting eller mennesker udenfor husstanden, har en række forsikringselskaber en bestemmelse om, at dette dækkes, hvis "skadevolderen er under 14 år eller har manglet evnen til at handle fornuftsmæssigt på grund af sin sindstilstand". Men ifølge Forsikringsoplysningen skal man som familieplejer ikke læne sig for automatisk op ad denne formulering. For at den aktiveres, skal der ofte en lægeerklæring til. Hvis familieplejeren eller kommunen mener, denne risiko åbenlyst er til stede, vil det derfor igen være godt at drøfte en egentlig kaskoforsikring, som kommunen i så fald skal købe.

Plejebørn er ikke dækket automatisk ved ulykkestilfælde i familieplejers hjem, i institutionen eller i fritiden. Her skal familieplejeren i givet fald købe individuelle, private ulykkesforsikringer for deres plejebørn og forsøge at få kommunen til at dække denne udgift. (For anbragte børn på døgninstitutioner og på opholdssteder skal der tegnes arbejdsskadesforsikring til dækning af personskader på børnene – men denne bestemmelse gælder ikke for børn anbragt i plejefamilier).

Genforhandling af kontrakten

Det er normalt, at kontrakten indeholder en bestemmelse om, at den skal genforhandles én gang årligt. Det er meget fornuftigt på denne måde at gøre status og indgå i en fælles vurdering af, om forudsætningerne for den oprindeligt indgåede kontrakt fortsat holder.

Ikke mindst den første genforhandling er vigtig, fordi det ofte viser sig, at opgaven ikke helt svarer til den beskrivelse, der dannede udgangspunkt for den oprindelige kontrakt. Genforhandlingen kan eksempelvis resultere i nye aftaler vedrørende aflastning, aftaler om ændret aflønning eller nye aftaler om dækning af udgifter i forbindelse med plejeforholdet.

Ved genforhandlingen kan kontrakten ændres, men kun hvis parterne er enige om ændringerne. Såfremt der ikke kan opnås enighed om ændringerne, kører den gamle kontrakt i første omgang videre. Herefter har kommunen – eller du – mulighed for at opsige kontrakten.

Kommunale udspil om vederlagsnedsættelse

Mange kommuner forsøger i disse år over en bred kam at sætte deres familieplejere ned i antal vederlag for at spare penge. I en række tilfælde vil kommuner melde dette ud til familieplejere kollektivt i deres kommune. Andre steder foregår sparebestræbelserne som individuelle henvendelser til familieplejere. Fælles for disse bestræbelser er, at forsøgene på vederlagsreduktioner ofte vil være en del af en kommunes spareinitiativer i forbindelse med budgetforhandlinger eller andre tiltag, ikke et led i den normale drøftelse af de enkelte kontrakter i forbindelse med revision af handleplanen eller lignende.

Du skal altid kontakte din kreds, hvis du får en umotiveret henvendelse fra kommunen om, at den ønsker at tale vederlag med dig. Både for at kredsen kan skabe et overblik over, hvad der foregår i de enkelte kommuner, og for at du kan få råd om, hvordan du skal forholde dig.

Vær forberedt hvis brevet eller opringningen kommer

For nogle kommer meldingen om, at kommunen ønsker at sætte vederlagene ned, som led i den årlige genforhandling af kontrakten. For andre kommer den som et – uventet – brev, en bisætning under et tilsynsbesøg eller som en opringning fra sagsbehandleren. Med hjælp fra forbundet og kredsene har vi samlet en række gode råd til dig, der står i situationen.

1. Udbed dig betænkningsfrist.
2. Kontakt din kreds. Her kan du få konkret vejledning om, hvilke spilleregler, kommunen skal overholde og om, hvordan du bedst selv forbereder dig. Samtidig er det kredsens mulighed for at få overblik over, om kommunens udspil er systematisk, og om der skal handles med breve og/eller medlemsmøder.
3. Bed om at få kommunens udspil på skrift. Bed også om en begrundelse for, hvorfor du skal sættes ned i vederlag. Og udarbejd selv en skriftlig begrundelse for, hvilket antal vederlag, du synes, du skal have.
4. Kontakt a-kassen, så du kender reglerne for at få supplerende dagpenge.
5. Få aftalt en forhandling med den i kommunen, der har bemyndigelse til at træffe afgørelse i sagen.
6. Tænk inden mødet med kommunen på alternativer til vederlag – forlænget opsigelsesvarsel, omkostningsdækkede ydelser, ferie, kørselsgodtgørelse, pension, efteruddannelse.
7. Hav bisidder med til forhandlingen med kommunen.
8. Udbed dig evt. betænkningsfrist igen, før du indgår en ny aftale.

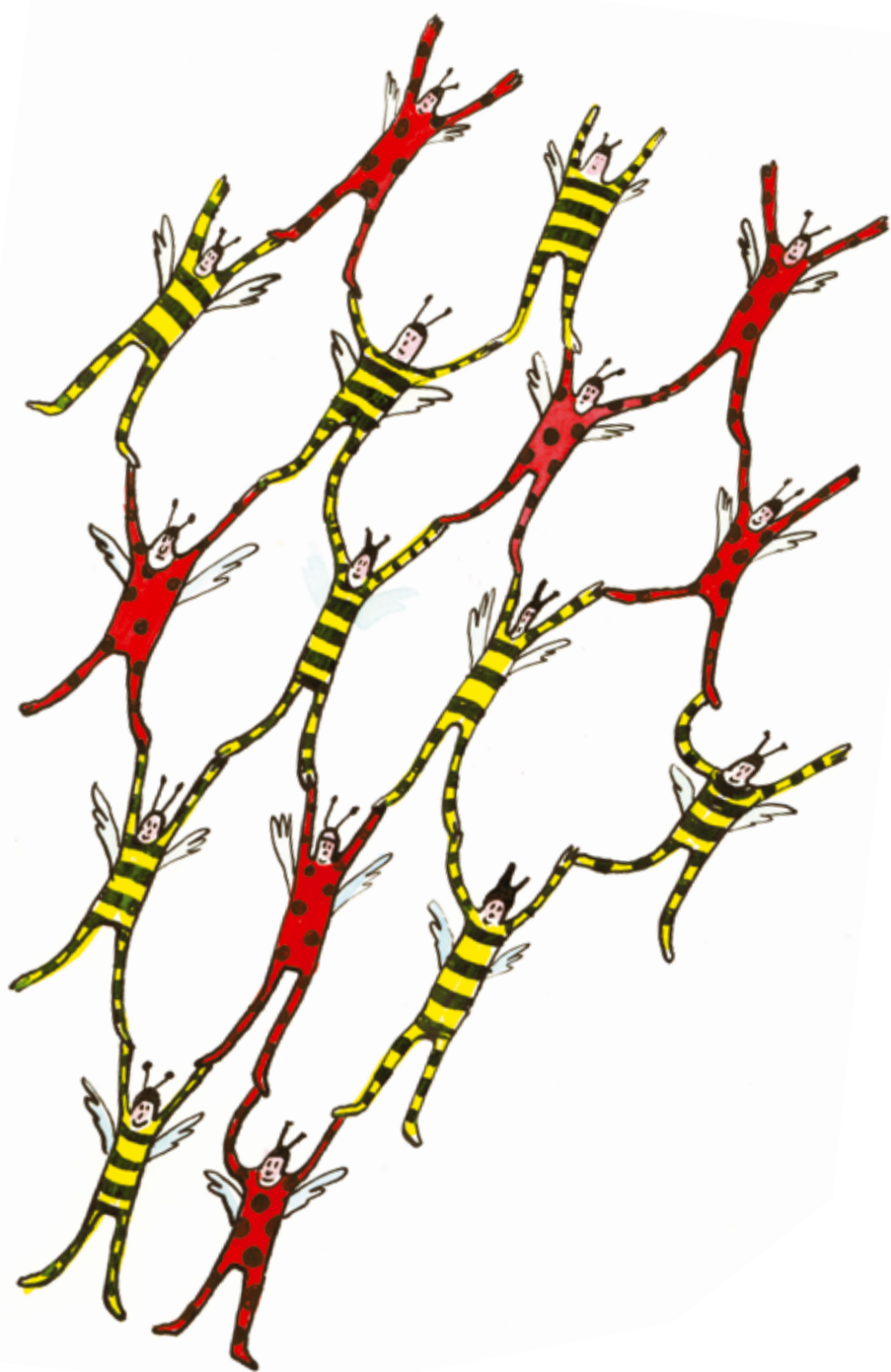

Socialpædagogerne tilbyder

Netværk for familieplejere

Fordi familieplejere arbejder meget alene, er behovet for at kunne deltage i et fagligt netværk indlysende. Familieplejerne i Socialpædagogerne har tilbud på tre forskellige niveauer.

En lokal organisering i kredsene: De lokale kredse laver forskellige arrangementer og netværksgrupper i samarbejde med de lokale familieplejeudvalg/styregrupper for familieplejere. Her kan du få et kollegialt, fagligt netværk sammen med andre familieplejere i dit område. I netværket kan du og de øvrige familieplejere udveksle erfaringer, udvikle den faglige side af familieplejeområdet og afholde konferencer. På kredsens hjemmesider kan du finde dit lokale netværk. Du har mulighed for selv at få indflydelse på, hvilke arrangementer der skal afholdes, hvis du tilslutter dig et lokalt netværk i din kreds. De lokale arrangementer annonceres i Socialpædagogen og familieplejernes nyhedsbrev, FanNy.

Landsudvalget for familieplejere: Formanden for landsudvalget er familieplejer Lilli Bach Andersen fra Kreds Østjylland. Lilli Bach Andersen kan kontaktes på lilli.bach@gmail.com

Landskonference for familieplejere: Der afholdes en årlig landskonference for familieplejere med faglige oplæg fra eksperter på familieområdet. Landskonferencen afholdes hvert år enten i september eller oktober. På landskonferencen udveksler familieplejerne erfaringer, og de koordinerer og udvikler familieplejernes faglige linje og politik.

På www.sl.dk/Faggrupper/Familiepleje kan du læse mere om familieplejernes organisering i Socialpædagogerne og de mange tilbud, der er.

Kriseberedskab – Falck Healthcare

Familieplejere, der er fuldtidsforsikrede medlemmer af Socialpædagogerne, har adgang til kriseberedskab og psykologisk rådgivning i Falck Healthcare.

Kriseberedskabet giver mulighed for gratis hjælp døgnet rundt via Falck Healthcares Rådgivningscenter. Det er rettet mod de familieplejere, der kommer ud for en alvorlig hændelse, f.eks. vold, trusler, ulykker, alvorlig sygdom, dødsfald eller står i anden alvorlig livskrise med f.eks. psykiske og eksistentielle problemer, misbrug eller stress, som hverken Socialpædagogerne, kommunen eller netværket kan hjælpe med.

I rådgivningscenteret sidder medarbejdere, der er særligt uddannet til at tale med mennesker, som befinder sig i en vanskelig situation. Efter en afdækkende samtale kan du få hjælp fra et tværfagligt team, bestående af psykologer, speciallæger i psykiatri, misbrugskonsulenter, advokater, revisorer og socialrådgivere. Al henvendelse til Falck Healthcare er anonym.

Du skal ved henvendelse oplyse dit navn, at du er familieplejer i Socialpædagogerne, dit personlige medlemsnummer, som er blevet udsendt af forbundet til alle fuldtidsforsikrede familieplejere og hvilken kreds i Socialpædagogerne, du tilhører. Oplysningerne bliver brugt til en anonymiseret statistik.

Nummeret til Falck Healthcares døgnåbne, psykologiske rådgivning er **70 10 20 12.**

Kapitel 4

Når plejeforholdet slutter eller afbrydes

Et plejeforhold kan stoppe af mange forskellige årsager. Det kan være planlagt eller uplanlagt og det kan være mere eller mindre harmonisk set fra de involverede parter side. Nedenfor beskriver vi de forskellige aspekter af, at plejeforholdet slutter, hovedsageligt ud fra spørgsmålet: Hvordan stiller det dig som familieplejer.

Planlagt ophør

Som beskrevet tidligere, skal det af handleplanen (og derfor i aftalen mellem kommunen og dig samt i ansættelseskontrakten) fremgå, hvordan anbringende kommune ser på plejeforholdets tidshorison. Handleplanen skal minimum revideres én gang hvert halve år, og det omfatter en drøftelse af, om plejebarnet fortsat skal være anbragt og skal være det i din familie.

Som nævnt tidligere er du som familieplejer ikke part i plejebarnets sag og skal derfor ikke partshøres, inden anbringende kommune, plejebarnets forældre (i en frivillig anbringelse) eller i visse tilfælde plejebarnet selv beslutter, at plejeanbringelsen skal stoppe, begrundet i børnesagen.

Men som beskrevet i kapitel 3 (Plejeforældres høringsret ved ændring af afgørelser) har kommunen pligt til at indhente en udtalelse fra jer, inden den træffer afgørelse om en hjemgivelse eller en ændring af anbringelsessted.

Hvis det hele ender med, at plejeanbringelsen skal stoppe, skal du varsles med den frist, der findes i ansættelseskontrakten.

Opsigelsen skal meddeles skriftligt – også så du lever op til reglerne for at kunne modtage dagpenge – og det skal fremgå, med hvilket varsel, du opsiges. Herudover skal opsigelsen være begrundet.

Hvis det er dig, der ønsker at stoppe plejeforholdet, skal du benytte kontraktens opsigelsesvarsel.

Uplanlagt ophør/faktisk afbrydelse

En særlig situation opstår, når afbrydelsen af plejeforholdet sker uden forudgående drøftelse og planlagt forløb. Man taler i denne forbindelse om en *faktisk afbrydelse*, og med det mener man, at uanset handleplaner og andre aftaler er plejeforholdet de facto stoppet, fordi plejebarnet ikke længere opholder sig i plejefamilien.

I nogle tilfælde vil den faktiske afbrydelse ske med anbringende kommunes viden. I andre tilfælde vil kommunen ikke kende til afbrydelsen. Det er vigtigt, at du med det samme, du får kendskab til, at afbrydelsen er en realitet, kontakter kommunen og oplyser den om situationen. Også i situationer, hvor du *tror*, at kommunen ved besked. Det fremgår af vejledningen til KL's standardkontrakt og er naturligt, al den stund, at kommunen både er ansættelsespart og ansvarlig i børnesagen.

Det fremgår også af vejledningen, at vederlagsretten ifølge KL ophører automatisk henholdsvis 14 dage (i de første tre måneder af plejeforløbet) eller en måned efter den faktiske afbrydelse, medmindre der foreligger en anden aftale mellem kommunen og familieplejeren. Ifølge KL's standardkontrakt er kommunen således ved en faktisk afbrydelse ikke forpligtet til at sende en egentlig opsigelse, medmindre kommunen kontraktligt har forpligtet sig til det.

Socialpædagogerne deler ikke denne opfattelse. Socialpædagogerne mener selvfølgelig, at du har en pligt til straks telefonisk at underrette kommunen ved en faktisk afbrydelse af plejeforholdet. Også uanset, at du tror, du selv kan "reparere" på situationen. Men det er vores opfattelse, at kommunen i alle tilfælde – også der, hvor det kan virke åbenlyst, at begge parter ved, at plejeforholdet er afsluttet – *skal* opsiges dig med de varsler, der ligger i kontrakten, også selvom du har skrevet under

på standardkontrakten. Husk af hensyn til udbetaling af dagpenge at få opsigelsen skriftligt.

Det ovenstående fjerner ikke din forpligtelse til selv at forsøge at få afklaret, hvad der skal ske efter en faktisk afbrydelse, som kommunen er blevet gjort bekendt med, men hvor den ikke selv tager initiativ til en formel opsigelse. I sådanne situationer anbefaler vi, at du retter henvendelse til kommunen med henblik på en afklaring af det videre forløb. Som i andre tilfælde opfordrer Socialpædagogerne til skriftlighed af hensyn til et eventuelt videre forløb i sagen.

Ophør begrundet i forhold hos familieplejeren

I visse tilfælde begrundet kommunen en beslutning om at standse pleje-anbringelsen med forhold i plejefamilien, der ifølge kommunen vil komme plejebarnet til skade. Det kan være en konflikt mellem dig og plejebarnets forældre, som kommunen ikke mener, kan løses hensigtsmæssigt, eller det kan være på grund af konflikter mellem kommunen og dig.

Det er Socialpædagogernes opfattelse, at du i disse tilfælde er part i sagen og skal partshøres.

Efterværn/udslusning

Anbringende kommune (også kaldet opholdskommunen) har ifølge service-loven pligt til senest seks måneder, før den anbragte unge fylder 18 år, at tage stilling til, om den unge har behov for fortsat støtte.¹⁰⁰ Ved samme lejlighed skal kommunen i samarbejde med den unge revidere handlingsplanen og tage stilling til, hvad der i øvrigt skal ske i forhold til den unges uddannelse, beskæftigelse og andre relevante forhold.

Støtten til den unge efter det fyldte attende år kan være en fast kontaktperson, at man fortsætter på anbringelsesstedet (i plejefamilien) eller i en anden anbringelse, at der etableres en udslusningsordning fra anbringelsesstedet (plejefamilien), eller at der tildeles andre former for støtte med det formål at bidrage til en god overgang til en selvstændig tilværelse (fx psykologsamtaler, støtte via netværks- eller samtalegrupper etc.).¹⁰¹ Den unge kan klage over kommunens afgørelse.¹⁰²

¹⁰⁰ Serviceloven § 68 stk. 12

¹⁰¹ Vejledningen pkt. 458

¹⁰² Vejledningen pkt. 455

Unge, der før det fyldte 18. år var tvangsanbragt, og hvor anbringelsen ikke føres videre, har krav på en kontaktperson, indtil han eller hun fylder 23 år.¹⁰³

En særlig mulighed er det såkaldt *fleksible efterværn*, hvor et tidligere plejebarn efter det fyldte 18. år via aftaler mellem kommunen og familieplejeren får mulighed for at vende tilbage til plejefamilien for eksempel i forbindelse med højtider eller særlige mærkedage.¹⁰⁴

Der er indbygget en slags fortrydelsesbestemmelse i lovgivningen omkring efterværn, således at en ung, der i første omgang enten ikke fik tildelt efterværn eller ikke selv mente at have brug for det, indtil det fyldte 23. år kan søge om efterværn.¹⁰⁵

Den unge skifter opholdskommune, når han/hun fylder 18 år. Det betyder, at opholdskommunen ikke længere er den kommune, den unge og forældremyndighedsindehaveren boede i, da anbringelsen blev besluttet, men i stedet den kommune, som den unge bor i. Da det er opholdskommunen for den unge over 18 år, der skal betale, og en kommune ikke kan

¹⁰³ Serviceloven § 76 stk. 5

¹⁰⁴ Vejledningen pkt. 461

¹⁰⁵ Serviceloven § 76 og pkt. 459

pålægge en anden kommune udgifter, vil anbringende kommunes og den unges forslag til efterværnsforanstaltninger kun være anbefalinger, som de i drøftelser med den kommende opholdskommune skal få denne til at gå med på.

Dette har betydning for dig og for eventuelle aftaler, hvis du fortsat skal have en professionel rolle for den unge. Det vil nemlig nu være den unges bopælskommune (og nye opholdskommune), aftalerne skal indgås med.

Aftaler af denne karakter bør være skriftlige med præcis angivelse af arten og omfanget af den pågældende støtteforanstaltning.

Hvis den unge får afslag på efterværn, skal han/hun have en skriftligt begrundet afgørelse og oplysning om klagemuligheder.¹⁰⁶ Hvis plejebarnet klager over, at anbringelsen i plejefamilien skal stoppe, eller at kommunen

Efterværn kan ikke tidsbegrænses på forhånd

En kommune gav i 2010 en ung ret til efterværn i sin plejefamilie i et år, efter at den unge var fyldt 18 år. Kommunen vurderede, at den unge på et senere tidspunkt ville være i stand til at flytte i egen bolig men havde brug for mere tid i plejefamilien inden en udslusning. Den unge klagede til det sociale nævn over, at efterværnet var gjort tidsbegrænset, men det sociale nævn gav kommunen medhold. Herefter klagede den unge til Ankestyrelsen, der i overensstemmelse med reglerne gav nævnet mulighed for at genoverveje sin stilling – men nævnet fastholdt overfor Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen afgjorde herefter i enighed, at en kommune IKKE har mulighed for at tidsbegrænse efterværnet. En afgørelse om efterværn kan udelukkende besluttes standset, når den unge ikke længere har behov for den, eller når den unge fylder 23 år.

¹⁰⁶ Forvaltningsloven § 22

ønsker at ændre anbringelsesstedet til et andet ved det fyldte 18. år, har klagen opsættende virkning.¹⁰⁷

A-kasseforhold

Generelt

Som familieplejer/aflastningsfamilie har du samme rettigheder som alle andre lønmodtagere med hensyn til medlemskab og udbetaling af ydelser fra en a-kasse. Det betyder, at du normalt kan få dagpenge eller efterløn fra a-kassen, når ansættelsesforholdet opfylder følgende betingelser:

- At der foreligger en aftale mellem den anbringende myndighed og dig
- At aftalen indeholder et opsigelsesvarsel
- At lønnen (plejevederlagene) er skattepligtig indkomst
- At du i øvrigt er omfattet af vilkår som kendetegner lønmodtagerarbejde, f.eks. at du er omfattet af ferieloven.

Ukontrollabel arbejdstid

Arbejdsløshedslovgivningen definerer arbejde som enten kontrollabelt eller ukontrollabelt.

Kontrollabelt arbejde foregår typisk på en traditionel arbejdsplads, hvor arbejdsgiveren har mulighed for at kontrollere arbejdets omfang. Ukontrollabelt arbejde foregår derimod typisk uden arbejdsgivers mulighed for at udøve samme kontrol. Det gør sig også gældende for familieplejere, hvor der i sagens natur ikke kan defineres en fast arbejdstid. Når arbejdstiden er ukontrollabelt, finder vi din arbejdstid ved at omregne din lønindtægt med en omregningsfaktor, som hvert år fastsættes af Arbejdsmarkedsstyrelsen [205,52 i 2011-niveau].

For familieplejere omregnes indtægten til timer, når a-kassen for eksempel skal se på, om beskæftigelseskravet er opfyldt, og når der skal laves en dagpengeberegning. På www.sl.dk, finder du en oversigt, som viser, hvor mange timer vederlagene svarer til pr. uge.

Beskæftigelseskravet

Hvis en familieplejer skal have dagpenge eller efterløn skal hun, som alle

¹⁰⁷ Retssikkerhedsloven § 72, stk. 3

andre lønmodtagere, kunne dokumentere en vis tilknytning til arbejdsmarkedet. Beskæftigelseskravet er for fuldtidsforsikrede mindst 1924 løntimer indenfor de sidste tre år forud for ledigheden eller forud for overgangen til efterløn. For deltidsforsikrede er kravet mindst 1258 løntimer. Når beskæftigelseskravet skal opgøres for familieplejere, omregnes lønindtægten til timer.

Beregning af dagpenge- og efterlønsats

Den individuelle dagpenge- eller efterlønsats beregnes for månedslønnede ud fra de seneste tre måneders løn forud for det tidspunkt, hvor du som ledig har tilmeldt dig jobcenteret eller forud for det tidspunkt, hvor du ønsker at overgå til efterløn.

Dagpengene eller efterlønnen udgør 90 % af den løn, du har haft i tre måneders perioden. Der er dog fastsat en maksimumsats, som for det meste betyder, at den reelle dækning er noget lavere end 90 % af din løn. For efterløn gælder det, at størrelsen af den maksimale sats er afhængig af, hvornår du går på efterløn.

Som familieplejer skal du være opmærksom på, at det kun er egentlige lønandele, som indgår i beregningen. Hverken de omkostningsdækkende ydelser eller dækning af engangsudgifter kan regnes med ved beregning af en sats.

Hvis du arbejder få timer om ugen, vil der ikke blive beregnet en individuel sats. I stedet vil du få den dagpenge- eller efterlønsats, som er fastlagt for dimittender. Det gælder, hvis der inden for de sidste 5 år ikke findes en tre-måneders periode hvor du har arbejdet mindst 24,7 timer i gennemsnit om ugen (for deltidsforsikrede mindst 15 timer om ugen).

De aktuelle dagpenge- og efterlønsatser findes på www.sl.dk.

Det er ikke nødvendigt at sende lønsedler, når du søger om dagpenge eller efterløn. A-kassen henter oplysningerne i et elektronisk register (eIndkomstregistret), hvor arbejdsgiveren har indberettet oplysninger om løn mv.

Overskydende timer

Hvis du de seneste tre måneder forud for ledigheden eller forud for overgang til efterløn har haft arbejde, der overstiger 37 timer om ugen i gennemsnit (fuldtidsforsikrede) eller 30 timer om ugen i gennemsnit

(deltidsforsikrede), skal de overskydende timer afspadseres, før der kan udbetales dagpenge eller efterløn. Dette gælder for alle lønmodtagere.

Hvis der inden for de tre måneder har været perioder med sygdom eller ferie, eller hvis du er blevet fritstillet af din arbejdsgiver, skal der ikke beregnes overskydende timer for disse perioder.

Overskydende timer, som ikke er afspadseret efter fem uger, bortfalder. Det betyder at du maksimalt kan komme ud for at skulle afspadsere 185 overskydende timer (5 uger x 37 timer = 185 timer).

Supplerende dagpenge og supplerende efterløn

Hvis du i en ledigheds- eller efterlønsperiode arbejder som familieplejer eller aflastningsfamilie, kan du få udbetalt supplerende dagpenge eller efterløn, hvis vederlagene omregnet svarer til 29,6 løntimer eller færre om ugen. For at få supplerende dagpenge i en ledighedsperiode, skal en række forudsætninger være opfyldt. Dette gælder ikke for supplerende efterløn, da man i sagens natur ikke skal være jobsøgende i efterlønsperioden.

Du kan kun få supplerende dagpenge, hvis:

- Arbejdsgiveren har udstedt en frigørelsesattest (en attest hvor arbejdsgiveren giver afkald på opsigelsesvarslet, så du kan tage et fuldtidsarbejde med dags varsel)
- At du er tilmeldt jobcenteret og står til rådighed for arbejdsmarkedet
- At du er aktivt arbejdssøgende. Fuldtidsforsikrede skal søge arbejde op til 37 timer pr. uge og deltidsforsikrede op til 30 timer. Du skal udover arbejde som familieplejer også søge andet arbejde, som du er kvalificeret til at varetage.

Hvis arbejdet som familieplejer/aflastningsfamilie til enhver tid er foreneligt med et fuldtidsarbejde uden for hjemmet, kan der udbetales supplerende dagpenge, uden at arbejdsgiveren har udstedt en frigørelsesattest.

Den væsentligste forudsætning er, at du kan og vil arbejde fuld tid udenfor hjemmet, også hvis der er tale om aften- og weekend arbejde.

Virksomhedsskatteloven

Hvis du i forbindelse med arbejdet som familieplejer eller aflastnings-

familie benytter dig af virksomhedsskatteloven, bliver arbejdet betragtet som selvstændig virksomhed. I så fald vil du være omfattet af a-kassereglerne for selvstændige erhvervsdrivende. Disse afviger væsentligt fra de regler, som gælder for lønmodtagere.

Kontakt a-kassen

I dette afsnit om a-kasse forhold er kun de generelle regler beskrevet. Andre forhold kan have betydning for dagpengetilrettelse og for udbetaling af ydelser. Vi anbefaler derfor, at du kontakter a-kassen, hvis du får behov for konkret vejledning om din ret til ydelser.

Stikordsregister

- § 50-undersøgelsen 28
A-kasseforhold 92
Aflastning 14, 43
Afslag, godkendelse 21
Aftale og kontrakt 33
Aftalen om opgaven 34
Ankestyrelsen 68
Arbejds miljø 78
Arbejdsskade 77
- Barsel 44, 74
Befordring 44
Bisidder 48
- Efteruddannelse 42
Efterværn/udslusning 89
Erstatning og forsikringsforhold 44
- Familieplejekurser 18
FanNy 25
Ferie 46, 69
Forsikring 79
Forældres rettigheder 57
- Genforhandling af kontrakt 48, 80
Godkendelse 16
- Høringsret 58
Håndbøger etc. 96
- Inddragelse af barnet 31
- Kommunal familiepleje 12
Konkret godkendelse 23
Kontrakten 35
Kost og logi 39
Kriseberedskab 84
KRITH 19
- Litteratur til inspiration 97
Lomme penge og tøj penge 62
Love etc. 96
- Magtanvendelse 66
Matchning 32
- Netværk 82
Netværkspleje 13
- Opsigelsesvarsel 47
- Partshøring, fakta 22
Pension 46
Planlagt ophør 87
Plejebarns 1.sygedag og omsorgsdage 77
Plejebarns rettigheder 59
Privat familiepleje 14
Projekt God Familiepleje 25
- Samvær og kontakt med forældre 54
Socialpædagogernes bistand 25
Socialpædagogernes klagenævn 26
Supervision 42, 54
Sygdom 45, 76
- Tavshedspligt 62
Tilskud/engangsudgifter 39
Tilsyn 51
Tvangs adoption 67
- Underretningspligt 65
- Vederlag 37
Vederlagsnedsættelse 82
Videreførelse af en anbringelse 67

Kildeliste

Love etc.

Bekendtgørelse af lov om social service (serviceloven) – LBK nr. 81 af 04/02/2011

Bekendtgørelse af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven) – LBK nr. 1054 af 07/09/2010

Bekendtgørelse af forvaltningsloven – LBK nr. 1365 af 7/12/2007

Bekendtgørelse af straffeloven – LBK nr. 1235 af 26/10/2010

Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier – Vejledning nr. 3 til serviceloven – VEJ nr. 11 af 15/02/2011

Bekendtgørelse om behandling af personoplysninger i Det Centrale Kriminalregister – BEK nr. 218 af 27/3/2001

Bekendtgørelse om magtanvendelse overfor børn og unge, der er anbragt udenfor hjemmet – BEK nr. 1093 af 21/09/2010

Bekendtgørelse om underretningspligt over for kommunen efter lov om social service – BEK nr. 1093 af 21/09/2010

Håndbøger etc.

KL's familieplejehåndbog, 2009 (2. udgave)

KL's standardkontrakt <http://www.klxml.dk/KLB/Blanket/Gaelder/bu703.pdf>

Håndbog om Barnets Reform, Servicestyrelsen, 2011

10 bud på en bedre familiepleje – hæfte fra Socialpædagogerne

Familieplejernes arbejdsmiljø. Branchevejledningen kan læses på www.sl.dk

Familieplejerne – SL's portræt af familieplejen nu – med anbefalinger til fremtiden.

Servicestyrelsens retssikkerhedspjecer:¹⁰⁸

Det har du ret til – til børn mellem 0 og 11 år, som skal anbringes eller er anbragt

Det har du ret til – til børn og unge mellem 12 og 17 år, som skal anbringes eller er anbragt

Det har du ret til – til unge over 18 år, som skal anbringes eller er anbragt

Det har du ret til – til forældre hvis barn skal anbringes eller er anbragt

www.plejefamilierfortaeller.dk

¹⁰⁸ Ved redaktionens afslutning var pjecerne endnu ikke udkommet – men de forventes snarest med den titel, de har ovenfor.

Litteratur til inspiration

Susanne Robak

De tavse eksperter – portræt af en kultur 10 år senere

Husets Forlag, 2011

Larsen, Lasse Gulstad

Egne børn – en bog om biologiske børn i familier med plejebørn

Frydenlund, 2008

Wegler, Bibi, Warming, Hanne m.fl.

Konfliktmægling og samarbejdssamtaler i anbringelsessager

Frydenlund 2007

Wahlström, Gunilla O.

Kirre

Krogshs Forlag, 2006

Nielsen, Henrik Egelund (red.)

TABUKA – tidligere anbragtes bud på kvalitet i anbringelsen af børn og unge

Forlaget Børn & Unge, 2005

Warming, Hanne

Har andre plejebørn det som mig?

Frydenlund, 2005

Holm-Petersen, Kirsten

Anbragte børn – 25 beretninger om en barndom udenfor hjemmet

Krogshs forlag, 2004

Robak, Susanne
Exit – om plejeforholds ophør
Robaks Forlag, 2003

Draiby, Puk
Når familien er et job: samtaler med plejeforældre
Dafolo, 2002

Robak, Susanne
De tavse eksperter – portræt af en kultur
Husets forlag, 2002

Thormann, Inger og Charlotte Guldborg
Den nænsomme anbringelse
Hans Reitzels Forlag, 2001

Brønserud, Sissel og Marie-Louise Dessau
Anbringelse af børn i familiepleje: at navigere i en kompleks virkelighed
Dafolo, 2001

Nielsen, Henrik Egelund (red.)
Så kommer du til et bedre sted – samtaler med unge, der har været anbragt på institution eller i familiepleje om deres liv og om hvordan truede børn og unge skal hjælpes
Forlaget Børn & Unge, 2001

Laursen, Birthe, interviews og redaktion: Claus Rønlev (idé, oplæg)
Kærlighed og næstekærlighed – om levetilstandene for plejefamiliers egne børn
Familieplejen i Danmark, 1998

Wegler, Bibi og Hanne Warming
Barnet mellem to familier – en undersøgelse af samarbejdet mellem forældre og plejeforældre
Dafolo, 1996

Lindén, Gunilla
Kan børn skifte forældre? – en bog om familiepleje
Nyt Nordisk forlag, 1983

